

Gmina Nowinka

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DO ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY NOWINKA

PRZESTRZEŃ PRACOWNIA PROJEKTOWA S.C.

Beata Andrzejewska Małgorzata Hoser
pl. Wilsona 4/18
01-627 Warszawa

Warszawa, kwiecień 2012 r.

Spis treści:

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1. Przedmiot opracowania.....	2
2. Informacje o zawartości, głównych celach projektu zmiany Studium oraz powiązaniach z innymi dokumentami	2
3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	6
4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	7
5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	8

II. INFORMACJE, ANALIZY I OCENY.....

6. Istniejący stan środowiska, w tym stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanej zmiany Studium	8
7. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanej zmiany Studium, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	14
8. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanej zmiany Studium oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	15
9. Analiza przewidywanego oddziaływania projektu zmiany Studium na środowisko (z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy).....	20
9.1. Przewidywane skutki realizacji ustaleń zmiany Studium na poszczególne elementy środowiska	20
9.2. Przewidywane zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi wynikające z realizacji ustaleń kierunkowych Studium	25
9.3. Przewidywane skutki wpływu ustaleń kierunkowych Studium na różnorodność biologiczną, faunę i florę.....	28
9.4. Ocena oddziaływania projektu zmiany Studium na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, a także inne formy ochrony przyrody, w tym Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”	30
9.5. Ocena oddziaływania projektu zmiany Studium na zdrowie i życie ludzi – podsumowanie analiz	33

III. ROZWIĄZANIA ZAPOBIEGAJĄCE, OGRANICZAJĄCE, ALTERNATYWNE ORAZ KOMPENSACJA PRZYRODNICZA

STRESZCZENIE

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest ocena wpływu ustaleń projektu **zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowinka**, (wykonywanej na podstawie Uchwały Rady Gminy Nowinka Nr VI/41/2011 z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowinka), nazywanego dalej „zmianą Studium”, na zasoby środowiska przyrodniczego i krajobraz, a także przedstawienie skutków ustaleń zmiany Studium na stan i funkcjonowanie środowiska, w tym warunki życia mieszkańców.

Prognoza oddziaływania na środowisko, jako element procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, została wykonana zgodnie z art. 51 ust. 2 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) oraz wytycznymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku (pismo znak: WSTI 411.1.8.2011.AN z dn. 01.08.2011 r.). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie odpowiedział w terminie 30 dni na wniosek o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Przy sporządzaniu prognozy posłużono się również literaturą z zakresu metodyki sporządzania ocen oddziaływania planów i studiów, w tym: *Wytycznymi metodycznymi dotyczącymi przepisów artykułu 6(3) i (4) Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG; Natura 2000 - Niezbędnik urzędnika; 2008 r.; Pawlaczyk.*

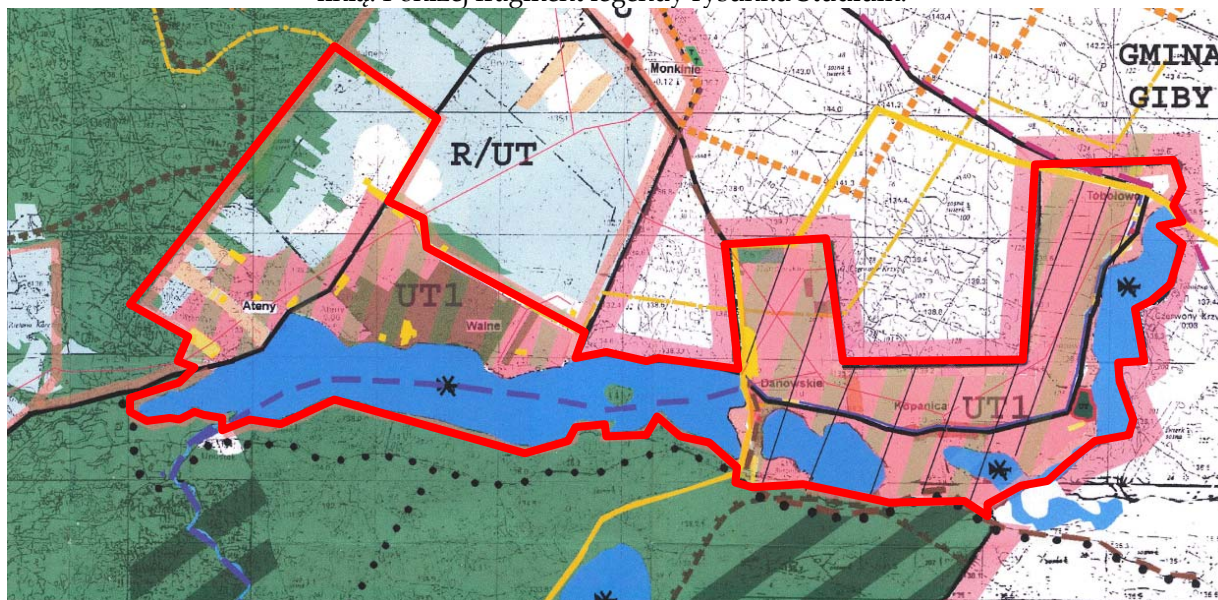
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU ZMIANY STUDIUM ORAZ POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Zgodnie z uchwałą intencyjną w obecnej edycji Studium wprowadzono zmiany w tekście w części III Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowinka - Kierunki, dotyczące ustaleń dla obszaru oznaczonego w Studium symbolem UT1. Zmiany te dotyczą wskaźników zagospodarowania i użytkowania terenów oraz kierunków rozwoju zagospodarowania turystycznego. W związku ze ściśle określonym zakresem zmian w uchwale intencyjnej, w zmianie Studium nie dokonano zmian na rysunku Kierunków zagospodarowania Studium, ani zmian innych niż określone wyżej.

W zmianie Studium na całym terenie UT1 ustalono zgodnie z obowiązującym Studium, iż podstawową funkcją terenu jest funkcja turystyczna związana z obsługą tutejszych jezior. Przeznaczeniem uzupełniającym jest rolnictwo, leśnictwo i zieleń naturalna. Na całym terenie UT1 dopuszczono lokalizację nowej zabudowy jednorodzinnej, usługowej, zagrodowej oraz obiektów drobnej wytwórczości i rzemiosła nieuciążliwego dla środowiska. Lokalizacja zabudowy powinna zostać określona w planie miejscowym po przeprowadzeniu analiz uwarunkowań, w tym chłonności turystycznej terenu, przyrodniczych i stanu ochrony prawnej, w tym dotyczących Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”, a także Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Augustowska” oraz projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedliska Natura 2000 „Ostoja Augustowska”. Wskazano również na konieczność ochrony lasów, łąk i pastwisk przed zmianą sposobu użytkowania, jako obszarów lokalnego systemu przyrodniczego. W poprzedniej edycji tekstu Studium w strefie UT1 dopuszczono rozwój zabudowy jednorodzinnej, pensjonatowej, usługowej, letniskowej i zagrodowej oraz obiektów drobnej wytwórczości i rzemiosła nieuciążliwego dla środowiska jako uzupełnienie skupionej

zabudowy wsi wyznaczonej na rysunku Studium. Problemem było jednak zrealizowanie tych zapisów, ponieważ na rysunku Studium, wyznaczono tylko część istniejącej zabudowy w m. Kopanica (w m. Ateny, Walne, Danowskie, Tobołów nie wyznaczono w ogóle istniejącej zabudowy), co utrudniało wskazanie obszarów, w obrębie których mogłyby się rozwijać dopuszczone zagospodarowanie.

Rys.1. Fragment rysunku Studium obejmujący obszar UT1. Granicę obszaru UT1 oznaczono czerwoną linią. Poniżej fragment legendy rysunku Studium.

- obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego
- tereny zwartej zabudowy
- tereny usługowe
- tereny usług turystycznych
- tereny występowania rekreacji indywidualnej
- tereny proponowane do opracowania planu miejscowego

W zmianie Studium ustalono inne wskaźniki zabudowy niż w obecnie obowiązującej wersji Studium, ustalając dla: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej minimalną powierzchnię nowotworzonej działki – 800m², rekreacji indywidualnej – 800m², zabudowy usługowo-turystycznej – 1500m². Dla zabudowy zagrodowej i dla pozostałych rodzajów zabudowy nie określa się wskaźników dotyczących zagospodarowania terenów. Zmieniono również wybrane wskaźniki zagospodarowania terenu, zwiększając maksymalny udział powierzchni zabudowy działki budowlanej na terenach rekreacji indywidualnej do 25% i na terenach usługowo-pensjonatowych do 40%. Dla zabudowy zagrodowej nie określono wskaźnika minimalnej powierzchni biologicznie czynnej i maksymalnej powierzchni zabudowy działki. Pozostałe wskaźniki zagospodarowania działek nie zostały zmienione. Ponadto z pośród zmian wprowadzonych w obecnej edycji ustalono kąt nachylenia połaci dachowych budynków mieszkalnych do 45°.

Zmieniono również ustalenia dotyczące zalesień. W poprzedniej edycji Studium zalesień można było dokonywać na wszystkich gruntach rolnych niskich klas bonitacyjnych i nieużytkach. W zmianie Studium wskazuje się, iż zalesienia można wykonywać na terenach niskich klas bonitacyjnych, poza terenami łąk i pastwisk, i terenach poeksploatacyjnych. Wprowadzenie zalesień należy jednak uzależnić od miejsc bytowania i żerowania ptaków ze

względu na obecność których został wyznaczony Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Augustowska” oraz siedlisk, roślin i zwierząt ze względu na obecność których został wyznaczony projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Augustowska”, tak aby wprowadzenie zalesień nie spowodowało pogorszenia warunków życia chronionych roślin i zwierząt oraz zaniku chronionych siedlisk.

W zmianie Studium podkreślono wagę terenów otwartych, jako obszarów cennych dla przyrody, ustalając jak wyżej zakaz zalesiania gruntów rolnych istotnych dla ochrony przedmiotu ochrony obszarów Natury 2000, ponadto wskazano obowiązek zachowania terenów pastwisk i łąk (a nie tylko lasów, jak było w poprzedniej edycji Studium).

Pozostawiono również szereg ustaleń mających na celu ochronę środowiska m.in. na terenie UT1.

W obrębie zmiany Studium obowiązują następujące Plany miejscowe:

- Zmiana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Tobołowo zatwierdzona uchwałą Nr VII/53/99 Rady Gminy w Nowince z dnia 30.04.1999r., ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 24 z dnia 30.07.1999, poz. 347,
- Zmiana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Walne zatwierdzona uchwałą Nr VII/52/99 Rady Gminy w Nowince z dnia 30.04.1999r., ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 31 z dnia 29.09.1999, poz. 504,
- Zmiana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Tobołowo zatwierdzona uchwałą Nr VII/53/99 Rady Gminy w Nowince z dnia 30.04.1999r., ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 31 z dnia 29.09.1999, poz. 504,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Ateny zatwierdzony uchwałą Nr VII/54/99 Rady Gminy w Nowince z dnia 30.04.1999r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 28 z dnia 27.08.1999, poz. 449,
- Zmiana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Danowskie zatwierdzona uchwałą Nr XLVI/218/98 Rady Gminy w Nowince z dnia 27.03.1998r., ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 31 z dnia 29.09.1999, poz. 504,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Ateny zatwierdzony uchwałą Nr XLVIII/238/98 Rady Gminy w Nowince z dnia 18.06.1998r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 2 z dnia 17.01.2000, poz. 17,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Walne zatwierdzony uchwałą Nr XLVIII/239/98 Rady Gminy w Nowince z dnia 18.06.1998r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 2 z dnia 17.01.2000, poz. 18,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Kopanica zatwierdzony uchwałą Nr XLVIII/240/98 Rady Gminy w Nowince z dnia 18.06.1998 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 2 z dnia 17.01.2000, poz. 19,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Ateny zatwierdzony uchwałą Nr X/61/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 12 z dnia 2.02.2004, poz. 250,

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Ateny zatwierdzony uchwałą Nr X/63/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 12 z dnia 2.02.2004, poz. 252,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Ateny zatwierdzony uchwałą Nr X/64/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 12 z dnia 2.02.2004, poz. 253,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Ateny zatwierdzony uchwałą Nr X/65/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 12 z dnia 2.02.2004, poz. 254,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Ateny zatwierdzony uchwałą Nr X/66/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 12 z dnia 2.02.2004, poz. 255,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Ateny zatwierdzony uchwałą Nr X/67/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 12 z dnia 2.02.2004, poz. 256,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Ateny zatwierdzony uchwałą Nr X/68/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 12 z dnia 2.02.2004, poz. 257,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Walne zatwierdzony uchwałą Nr X/69/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 12 z dnia 2.02.2004, poz. 258,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Walne zatwierdzony uchwałą Nr X/70/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 12 z dnia 2.02.2004, poz. 259,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Walne zatwierdzony uchwałą Nr X/71/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego w Białymstoku Nr 12 z dnia 2.02.2004, poz. 260,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Walne zatwierdzony uchwałą Nr X/72/04 Rady Gminy w Nowince z dnia 19.01.2004 r.

Powyższe plany dotyczą pojedynczych lub kilku działek budowlanych. Były one realizowane na wniosek właścicieli gruntów, w celu zmiany przeznaczenia terenu na budowlany. Obszary tych planów zostały wyznaczone na rysunku Studium (zamieszczonym powyżej) na żółto. Wg prognoz oddziaływania na środowisko sporządzonych dla ww. planów miejscowych realizacja nowej zabudowy zgodnie z ustaleniami tych planów nie będzie negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze, a także zdrowie ludzi.

Planowana zmiana Studium nie jest sprzeczna z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.

W otoczeniu obszaru zmiany Studium brak jest obowiązujących planów miejscowych, a obowiązujące Studium nie posiada prognozy oddziaływania na środowisko.

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Zgodnie z wymaganiami obowiązujących aktów prawnych oraz wytycznych wymienionych w rozdziale 1 niniejszej prognozy, w prognozie określono i oceniono podlegające skutki rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń zawartych w projekcie zmiany Studium, które wpływają na jakość, stan i funkcjonowanie środowiska, w tym obszary Natury 2000 i inne obszary podlegające ochronie na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* oraz jakość życia ludzi. Powyższe oceny zostały przeprowadzone dla całego obszaru objętego zmianą Studium oraz jego otoczenia.

W pierwszym etapie rozpoznano szczegółowo ustalenia analizowanej zmiany Studium, jako źródła generującego oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzi oraz ustalono jego powiązania z innymi dokumentami.

W drugim etapie dokonano rozpoznania stanu środowiska, jego zasobów, zdolności do regeneracji oraz tendencji do zmian, określono istniejące problemy ochrony środowiska oraz cele ochrony na podstawie analiz i wniosków zawartych w dostępnych opracowaniach. Podstawą odniesienia w prognozie był stan istniejący scharakteryzowany na podstawie dostępnych materiałów. Poniżej przedstawiono wykorzystane w niniejszej pracy materiały wejściowe:

1. dane ze stron internetowych: <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/pl/>; <http://www.pgi.gov.pl/>, <http://www.wios.bialystok.pl/>;
2. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu augustowskiego w 2010 roku, WIOŚ w Białymstoku, Delegatura w Suwałkach, 2011 r.;
3. Ocena stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód rzek województwa podlaskiego w 2010 roku, WIOŚ w Białymstoku, czerwiec 2011 r.;
4. Plan gospodarki odpadami dla Gminy Nowinka na lata 2008-2014, 2004 r. (<http://bip.ug.nowinka.wrotapodlasia.pl/03550b6b46e55dd/odpady.htm>);
5. Program ochrony środowiska Gminy Nowinka na lata 2008-2011, 2004 r. (<http://bip.ug.nowinka.wrotapodlasia.pl/03550b6b46e55dd/pro.htm>);
6. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowinka - uchwała Nr VI/34 Rady Gminy Nowinka z dnia 28 czerwca 2007 r.;
7. Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej na terenie OSO PLB 200002 Puszcza Augustowska w 2010 r., Dorota, Jerzy, Grzegorz, Stanisław - Zawadzcy
8. zdjęcia lotnicze i mapy (<http://maps.geoportal.gov.pl/>).

Na podstawie zebranych danych określono przewidywane oddziaływanie zmiany Studium, na poszczególne elementy środowiska oraz ustalono wpływ ustaleń planu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 i innych form ochrony przyrody - zidentyfikowano możliwe źródła oddziaływań, określono typy oddziaływań, skonfrontowano możliwe oddziaływania z uwarunkowaniami danego obszaru, prognozowano natężenie i zakres oddziaływań, a następnie oceniono ich znaczenie. W przypadku wpływu planu na obszary sieci Natura 2000 oceniano, czy realizacja ustaleń analizowanego dokumentu będzie wywierać negatywne oddziaływanie na integralność danego obszaru (uwzględniając wszystkie elementy środowiska i spójność obszaru) w nawiązaniu do celów ochrony tego obszaru.

Przepisy *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), ani innej ustawy nie regulują metod analizy ustaleń Studium. W prognozie przyjęto założenie oceny porównawczej przewidywanych zmian

w środowisku w odniesieniu do stanu istniejącego, w tym obowiązujących przepisów prawa miejscowego (nie brano pod uwagę stanu planowanego w obecnie obowiązującym Studium, gdzie Studium nie jest aktem prawa miejscowego i na jego podstawie nie można wydawać pozwoleń na budowę). Jest to metoda odpowiednia do prognozowania i oceny wpływu ustaleń Studiów na środowisko. Przy dużym stopniu ogólności zapisów Studium brak jest możliwości zastosowania innych metod, jak np. macierzy. W Prognozie założono, że zostanie zrealizowany wariant maksymalnego zagospodarowania terenu wg reguł określonych w zmianie Studium (również tych najmniej korzystnych dla środowiska). Prognoza obejmuje tereny objęte zmianą Studium oraz tereny, na które będą miały wpływ ustalenia sporządzanego dokumentu.

Zgodnie z wytycznymi metodycznymi - jeżeli w prognozie stwierdzono by możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, ustalono by rozwiązania łagodzące i zapobiegające. Jeżeli mimo zastosowania środków łagodzących zagrożenie dla środowiska nadal by występowało należałoby rozważyć możliwość zastosowania rozwiązań alternatywnych, a następnie poddać je prognozie oddziaływania. W przypadku, gdy brak jest rozwiązań alternatywnych, które wykluczą negatywne oddziaływanie należałoby określić i ocenić środki kompensujące.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Po uchwaleniu zmiany Studium, planowane zmiany będą mogły zostać wprowadzone do prawa miejscowego poprzez uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym określa się szczegółowe rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne, a także ustalenia z zakresu ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. Przyjęte w planie miejscowym rozwiązania będą podlegać ocenie oddziaływania na środowisko przeprowadzonej w dokumencie - prognoza oddziaływania na środowisko. W powyższej prognozie wskazane będzie dogłębne przeanalizowanie przewidywanych znaczących oddziaływań, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, krótko-, średnio- i długo- terminowego, stałego i chwilowego, a także pozytywnego i negatywnego, na cele i przedmiot obszarów Natura 2000, integralność tych obszarów, a także na środowisko. Jako wskaźniki rozwoju zrównoważonego należy do prognozowania należy wymienić: różnorodność biologiczną, funkcjonowanie klimatyczne, biologiczne i hydrologiczne, stan zachowania fauny i flory, stan sanitarny wód, gleb i powietrza atmosferycznego, poziom hałasu, stan zachowanie naturalnego ukształtowania terenu, wykorzystanie zasobów naturalnych, stan zachowania walorów kulturowych. W Prognozie do planu miejscowego można wykorzystać metodę oceny porównawczej stanu istniejącego oraz planowanego lub metodę macierzy.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.) wójt gminy, co najmniej raz w czasie trwania kadencji rady gminy, przeprowadza analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym i po uzyskaniu odpowiednich opinii przekazuje radzie gminy uzyskane wyniki. Wskazuje się, aby w dokumencie tym oceniono czy przewidywane w niniejszej prognozie¹ skutki są zgodne z rzeczywistym stanem. W przypadku stwierdzenia negatywnych oddziaływań

¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego. W związku z powyższym skutki jego realizacji mogą być oceniane dopiero w przypadku, gdy na podstawie tego dokumentu zostaną opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

nieprzewidzianych w niniejszym dokumencie należałoby podjąć odpowiednie działania określone w art. 27 powyższej ustawy.

5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Analizowany obszar gminy Nowinka znajduje się w odległości: ok. 25 km od wschodniej granicy kraju, ok. 40 km do północnej granicy, ok. 450 km do południowej granicy i ok. 580 km do zachodniej granicy kraju (podane odległości zostały zmierzone w linii prostej). Z przeprowadzonej w rozdziale 9 niniejszej prognozy oceny przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń Studium wynika, iż ustalenia tego dokumentu nie będą generowały tak odległych w przestrzeni skutków. Z tego względu należy uznać, że nie wystąpi możliwość oddziaływania transgranicznego na środowisko.

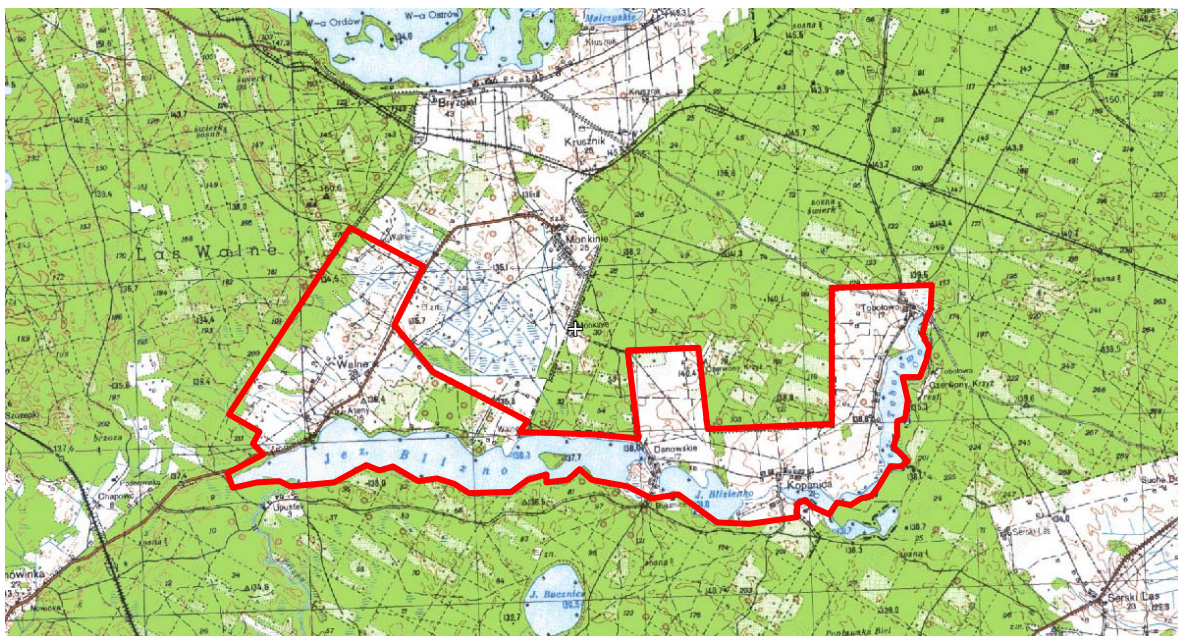
II. INFORMACJE, ANALIZY I OCENY

6. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM

Ogólna charakterystyka obszaru opracowania

Zmiana Studium dotyczy obszaru położonego w sołectwach Ateny, Walne, Danowskie, Kopanica i Tobołów w gminie Nowinka. Tereny te położone są na granicy gminy z gminą Giby i otoczone są przez lasy Puszczy Augustowskiej.

Rysunek 2. Schemat lokalizacji terenu zmiany Studium (czerwoną granicą oznaczono lokalizację terenu UT1, mapa pochodzi ze strony internetowej: <http://maps.geoportal.gov.pl/>, mapa nie przedstawia aktualnego stanu zagospodarowania terenu)

Rysunek 3. Schemat lokalizacji terenu zmiany Studium (czerwoną granicą oznaczono lokalizację terenu UT1, zdjęcie lotnicze pochodzi ze strony internetowej: <http://maps.zumi.pl/>)

Obecnie w tym rejonie dominują tereny rolne. Są to głównie pola uprawne położone na glebach niskich klas bonitacyjnych. Północną część sołectwa Walne zajmują łąki i pastwiska z rozbudowaną siecią rowów melioracyjnych, którym towarzyszą zadrzewienia olchy czarnej. Południową część analizowanych sołectw zajmują jeziora polodowcowe: Blizno, Blizienko i Tobołowo. Wzdłuż brzegów tych jezior (w strefie do 200-500 m od linii brzegowej) koncentrują się tereny zabudowy o funkcji rekreacyjnej i mieszkaniowej. Zabudowa zagrodowa jest głównie rozlokowana na terenach pól lub występuje razem z zabudową rekreacyjną.

Ponadto w strefie UT1 występują też kompleksy leśne (zbudowane głównie z sosny i świerków), które są częścią kompleksów leśnych otaczających omawiany rejon gm. Nowinka lub stanowią oddzielne kompleksy leśne (m.in. w sołectwie Walne).

Układ komunikacyjny terenu opracowania tworzą drogi o charakterze lokalnym. Nie występują tu obiekty infrastruktury technicznej, komunikacyjne lub produkcyjne stanowiące istotne źródło zagrożeń dla środowiska.

Geomorfologicznie, wg podziału J. Kondrackiego (2000 r.), teren opracowania położony jest na Równinie Augustowskiej. Rzeźba terenu tego obszaru została ukształtowana w okresie ostatniego z 6 zlodowaceń czwartorzędowych – plejstocenu, a także w okresie holocenu. Po okresie postępu czoła lodu na linii maksymalnego zasięgu, nastąpiła stopniowa recesja lądolodu, przerywana kolejnymi postojami. Najbardziej znaczący postój nastąpił na południe od jeziora Wigry. Dzisiejsza rynna jeziora Blizno, Blizienko i Tobołowo na terenie gminy jest pozostałością tzw. dolin marginalnych, ciągnących się wzdłuż linii lodu.

Równinę Augustowską w omawianej części gminy Nowinka, stanowi w znacznej części rozległy sandr w skład którego wchodzi duże, niemal płaskie pola piaszczyste sporadycznie urozmaicone zagłębieniami wytopiskowymi o różnych kształtach. Dna pradolin rzecznych wypełniają osady holocenu. Krajobraz tej części gminy jest dość monotony pod względem rzeźby terenu. Rzędne wahają się od ok. 140 m n.p.m w środkowej części obszaru UT1 (w obrębie zwartego kompleksu leśnego w sołectwie Walne) do ok. 130 m n.p.m przy brzegach jezior. Na dominującej części terenu brak jest dużych deniwelacji terenu, nie mniej

teren ten jest pofalowany. Przeważają spadki terenu o kącie do 5%. Jedynie stoki brzegów jezior miejscami przekraczają 10% i stanowią istotny walor rzeźby terenu.

Na terenie opracowania dominują utwory łatwoprzepuszczalne piaski i żwiry sandru, stanowiące korzystne podłoże dla budownictwa, natomiast mało wartościowe dla rozwoju rolnictwa. Jedynie w północnej części sołectwa Walne, a także w rejonie płaskich brzegów jezior, występują osady holocenu – namuły torfowe, piaski humusowe, torfy. Są to utwory łatwoplastyczne, niekorzystne dla rozwoju budownictwa.

Pierwotne ukształtowanie rzeźby terenu strefy UT1 nie uległo zasadniczym deformacjom. Lokalne zmiany wynikają z rabunkowej eksploatacji kruszywa naturalnego – piasku i żwiru na lokalne potrzeby, które miały miejsce we wszystkich miejscowościach, przy czym w m. Tobołowa i Kopanica znajdują się stosunkowo duże obszary eksploatacji. Ponadto nieduże zmiany rzeźby terenu wynikają z prac agrotechnicznych, w tym przeprowadzenia melioracji gruntów rolnych w północnej części sołectwa Walne, realizacji dróg oraz terenów zabudowy.

Na znacznej części analizowanego obszaru opracowania nie występuje istotne zagrożenie zachodzenia procesów erozji (ze względu na stosunkowo małe spadki terenu, budowę geologiczną i użytkowanie terenu), w tym nie występują tu tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi i tereny, na których występują te ruchy. Obszarami potencjalnie zagrożonymi procesami erozji naturalnej są tereny skarp wokół jezior. Obecnie większość skarp porasta stała roślinność niska i wysoka, która zapobiega obsypywaniu lub obrywaniu się gruntu. Przy braku realizacji nowych inwestycji terenowych istniejące naturalne formy ukształtowania nie będą ulegać przekształceniom.

Na terenie objętym zmianą Studium nie są zlokalizowane udokumentowane złoża kopalin.

Występują tu gleby rolnicze niskich i sporadycznie średnich klas bonitacyjnych, zbudowane z piasków słabogliniastych. Są to gleby suche i ubogie w składniki pokarmowe. Użytki zielone odznaczają się również małymi wartościami rolniczymi.

Teren opracowania posiada bogatą sieć wodną. Zlokalizowane jest tu pasmo jezior Blizna, Blizienko i Tobołowo. Jeziora te położone są w dorzeczu rzek: Blizna, dopływu rzeki Szczeberki, która jest dopływem rzeki Rospuda-Netta, ta zaś wpada do Biebrzy, która jest dopływem Narwi. Są to jeziora polodowcowe, wypełniające jedną rynnę.

Jezioro Blizno – położone najbardziej na zachód, ma powierzchnię zwierciadła wody 238,5 ha i średnią głębokość – 10,0 m (maksymalnie 28,8 m). Jezioro to jest bardzo wydłużone, o długości osi przekraczającej 6 km. Ukształtowanie misy jeziora oraz jego brzegów przypomina polodowcową dolinę rzeczną. Brzegi opadają stromo do głębokości 5-10 m, po czym stają się bardziej łagodne. Ukształtowanie dna jest urozmaicone – występują liczne zagłębienia i płycizny. Otoczenie jeziora stanowią w większości lasy – ponad 60% zajmują bory sosnowe. Resztę stanowią użytki rolne. Zbiornik jest objęty strefą ciszy. Na jeziorze znajduje się wyspa o powierzchni 3,5 ha.

Zlewnię jeziora Blizno stanowi urozmaicona sieć cieków i rowów melioracyjnych, a przede wszystkim: dopływ z jeziora Blizienko oraz płynący z północy dopływ z Łąk Dubowskich, który zbiera wody ze zmeliorowanych, podmokłych łąk spod wsi Monkinie i Walne. Jezioro zasila również bezimienne cieki z północnego-zachodu spod wsi Walne i Ateny.

Jezioro Blizienko – powstało z zarastania wypłyceń w rynnie jeziora pierwotnego. Ma niewielką powierzchnię – 38,0 ha i maksymalną głębokość 16,8 m. Długość maksymalna jeziora wynosi 1 km, szerokość zaś 575 m.

Jezioro Tobołowa – ma urozmaicony kształt – w części wschodniej usytuowane jest na kierunku wschód-zachód zaś część zachodnia zakręca w kierunku północ-południe. Jezioro

ma dobrze wykształconą linię brzegową i w znacznej części otoczone jest stromymi stokami, które przy brzegu opadają łagodnie, lokalnie tworząc podmokłe zagłębienia. Jezioro to zasilane jest z lokalnych źródeł wód podziemnych.

Wody tych trzech jezior są ze sobą powiązane hydraulicznie, pierwotnie stanowiły jedno jezioro, które uległo podziałowi.

Z południowego brzegu jeziora Blizno wypływa rzeka Blizna. Rzeka płynie płytkim korytem w kierunku południowym przez lasy Puszczy Augustowskiej.

Omawiany teren położony jest w jednym z najbardziej surowych pod względem klimatu regionów Polski, charakteryzujący się krótkim okresem wegetacyjnym, długim czasem zalegania pokrywy śniegowej i występowaniem przymrozków wczesnych w okresie jesiennym i późnych w okresie wiosennym. Klimat lokalny jest związany z ukształtowaniem, pokryciem terenu oraz zaleganiem wód gruntowych. Na znacznej części terenu objętego zmianą Studium dominują korzystne jak na ten region warunki klimatyczne dla rozwoju rolnictwa i życia mieszkańców – są to tereny o dużym nasłonecznieniu, dobrze przewietrzane, o prawidłowej wilgotności powietrza. Zasilane czystym powietrzem z terenów leśnych – Puszczy Augustowskiej. Walorem zmniejszającym podane korzystne warunki klimatyczne jest mała pojemność cieplna występujących tu gleb, co może powodować zwiększenie wahań temperatury w okresie dobowym i rocznym.

Zdecydowanie mniej korzystnymi warunkami klimatycznymi charakteryzują tereny o wysokim poziomie wody gruntowej, to jest tereny łąk w północnej części sołectwa Walne, a także tereny położone wewnątrz mis wytopiskowych jezior. Ze względu na dużą wilgotność powietrza w ich obrębie, tereny te odznaczają się bardzo dużą amplitudą temperatur zarówno w okresie dobowym, jak i rocznym. Są to również tereny zalegania mgieł. Tereny położone w obrębie mis wytopiskowych jezior charakteryzuje specyficzny mezoklimat. W dni bezwietrzne w obrębie doliny występuje zjawisko inwersji powietrza – w nocy w skutek oddawania ciepła z gruntu, na terenie obniżen terenu, następuje grawitacyjny spływ zimnego powietrza z terenów wysoczyzny co powoduje, że temperatura na dnie mis jest znacznie niższa niż na terenach wyżej położonych. Z tych powodów tereny dolin są narażone na częstsze występowanie przymrozków wiosennych i jesiennych, głównie w godzinach nocnych. W ciągu dnia warunki termiczne kształtują się odmiennie. Powietrze nagrzewa się intensywnie, co powoduje zwiększenie dobowych amplitud temperatury. Dodatkowo na mezoklimat dolin jezior mają wpływ wiatry. W dni wietrzne, długie obniżenia terenu jezior wytopiskowych stają się korytarzem powietrznym, wysokość temperatur kształtują warunki zewnętrzne.

Pod względem szaty roślinnej oraz fauny omawiana strefa UT1 i jej otoczenie wyróżnia się dużą różnorodnością biologiczną, choć dominującą część terenu UT1 zajmują mało wartościowe, ubogie gatunkowo, monokultury roślin uprawnych. Prowadzenie gospodarki rolnej na znacznej części omawianego obszaru spowodowało zubożenie biocenoz tu występujących, w związku z tym ta część omawianej strefy charakteryzuje się przeciętnymi wartościami siedliskowymi dla zwierząt. Ze względu jednak na swój otwarty charakter wspomaga obecnie istniejący system przyrodniczy regionu.

O największej wartości tej strefy decyduje obecność dużych akwenów wód, z istnieniem których związane jest występowanie roślinności i zwierząt wodnych i wodno-błotnych. Najbardziej bogate pod względem roślinności i zwierząt są tzw. płycizny i obszary okresowo podmokłe. Brzegi wód porastają zespoły szuwarowe. Największą powierzchnię zajmują zespoły trzciny pospolitej i oczeretu jeziornego. Kolejną linię roślinności stanowią zadrzewienia zbudowane głównie z olchy czarnej i zarośli wierzbowych. Na szczególną uwagę zasługują rzadkie gatunki, podlegające ochronie: brzoza niska, wierzba borówkolistna, wawrzynek wilcze łyko, bluszcz pospolity, wełnianeczka alpejska,

pióropusznik strusi, widłak, lilia złotogłów, sasanka, zawilec wielkokwiatowy, rosiczka, storczyk, kruszczyk i inne.

Roślinność hydrofilna występuje również w lokalnych obniżeniach terenu związanych z aktualną siecią wodną – dolinkach niewielkich cieków spływających do mis jezior i obniżeniu w północnej części sołectwa Walne. Występują tu głównie łąki wilgotne zdegradowane i łąki świeże z towarzyszącą roślinnością łągową.

Na terenach z niskim poziomem wody gruntowej poza mało wartościowymi terenami upraw polowych występują zbiorowiska lasów. Są to głównie bory świeże, rzadziej bory mieszane świeże. Lasy na terenie opracowania mają głównie charakter gospodarczy i są uboższe niż otaczające lasy wchodzące w skład kompleksu Puszczy Augustowskiej. Dominującym gatunkiem lasów na terenie UT1 jest sosna zwyczajna. W lasach występujących w zachodniej części jednostki zaznacza się większy udział świerku. Ponadto jako domieszka, a także w niższych warstwach drzewostanu, występują: brzoza brodawkowata i dąb szypułkowy. W podszycie dominuje jałowiec, a także leszczyna, kruszyna, jarzębina i trzmielina.

Wśród roślin związanych z siedliskiem borów sosnowych porastających gminę Nowinka występuje liczna grupa gatunków rzadkich i zagrożonych. Do gatunków prawnie chronionych w Polsce, a stosunkowo pospolitych na terenie Puszczy Augustowskiej należą wawrzynek wilczyko (*Daphne mezereum*), lilia złotogłów (*Lilium martagon*), tajeża jednostronna (*Goodyera repens*), naparstnica zwyczajna (*Digitalis grandiflora*), pomocnik baldaszkowy (*Chimaphila umbellata*), a także widłaki (*Lycopodium annotinum*, *Lycopodium clavatum*, *Diphasiastrum complanatum*, *Huperzia selago*).

Równie bogaty jest świat grzybów. Występują tu gatunki chronione: smardz jadalny i stożkowaty (*Morchella esculenta*, *Morchella elata*), szmaciak gałęzisty (*Sparassis crispa*), sromotnik bezwstydy (*Phallus impudicus*) i porosty z rodzaju brodaczka (*Usnea sp.*). Dużą grupę stanowią grzyby występujące na obumierających drzewach (huby). Można tu wymienić hubę sosnową (*Phellinus pini*) czy pniarka obrzeżonego (*Fomitopsis pinicola*) osiagającego wielkie rozmiary na zmarłych świerkach. Liczne są pozyskiwane w celach spożywczych: borowik szlachetny (*Boletus edulis*), pieprznik jadalny (kurka) (*Cantharellus cibarius*), podgrzybek brunatny (*Xerocomus badius*).

Zbiorowiska lasów, roślinności nadwodnej, a także akweny wodne są miejscem bytowania licznych gatunków zwierząt. Na teren opracowania mogą licznie zachodzić gatunki zwierząt związane z obecnością w otoczeniu tej strefy kompleksu leśnego – Puszczy Augustowskiej. Najliczniej reprezentowany, jeśli chodzi o gatunki, jest świat owadów. Poza typowymi dla Polski gatunkami licznie występują gatunki północne (borealne). Na śródleśnych torfowiskach puszczy znajduje się jedyne w Polsce stanowisko motyla skalnika arktycznego (*Oeneis jutta*). Inne gatunki reliktowych motyli to perlowiec tundrowy (*Boloria aquilonaris*) i perlowiec błotny (*Boloria pales*). Występuje tu też trzmiel tajgowy (*Bombus jonellus*).

Świat kręgowców obszaru Puszczy Augustowskiej przedstawia się bogato pod względem składu gatunkowego. Stwierdzono tu występowanie około 30 gatunków ryb, 12 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, około 230 gatunków ptaków oraz ponad 40 gatunków ssaków. Do charakterystycznych gatunków ryb jezior Puszczy Augustowskiej należy sieja (*Coregonus lavaretus*), sielawa (*Coregonus albula*) i stynka (*Osmerus eperlanus*). Są to gatunki wymagające głębokich i czystych zbiorników wodnych.

Do najczęściej spotykanych gadów zalicza się: żmiję zygzakowatą (która stale zmniejsza swoją liczebność), zaskrońca, padalca, jaszczurkę żyworódkę i zwinkę, żółwia błotnego, do płazów: traszkę, ropuchę szarą, żabę trawną, grzebieniuszkę ziemną. W gronie płazów nieliczna i zagrożona jest rzekotka drzewna (*Hyla arborea*). Wśród ptaków ponad 170

gatunków uznano na terenie puszczy za lęgowe. Występowanie licznych gatunków borealnych uwarunkowane jest, podobnie jak w przypadku innych grup organizmów położeniem geograficznym.

Z gatunków ptaków typowo północnych można zaliczyć cietrzewia (*Lyrurus tetrrix*) i jarząbka (*Tetrastes bonasia*), włośчатку (*Aegolius funereus*), kwiczoła (*Turdus pilaris*), gągoła (*Bucephala clangula*) i nurogęś (*Mergeus merganser*). Rozległość powierzchni leśnej warunkuje możliwość gniazdowania ptaków typowych dla wnętrza lasu m.in. dużych drapieżników, puchacza (*Bubo bubo*), bociana czarnego (*Ciconia nigra*) i dzięcioła trójpalczastego (*Picoides tridactylus*).

Najliczniejszym ptakiem drapieżnym puszczy jest myszołów (*Buteo buteo*) o liczebności szacowanej na około 100 par. Charakterystycznym dla śródleśnych bagien i łąk jest żuraw (*Grus grus*). Kruk (*Corvus corax*) osiąga na obszarze Puszczy Augustowskiej najwyższe zagęszczenia w Polsce, powyżej 16 par na 100 km².

Opis awifauny tego regionu został przedstawiony w rozdziale 8

Spośród ssaków, najbardziej charakterystycznym jest występujący tylko w tym rejonie Polski borealny zając bielak (*Lepus timidus*) zamieszkujący zwarte tereny leśne i torfowiska. Na całym obszarze Puszczy żyje tylko kilka osobników bardzo rzadkiego już rysia (*Felis lynx*). Na terenie gminy żyje również niewielkie stado wilków (*Canis lupus*). W puszczy żyją trzy obce gatunki ssaków: piżmak (*Ondatra zibethica*), norka amerykańska (*Mustela vison*) oraz jenot (*Nyctereutes procynoides*).

Puszcza Augustowska znana jest przede wszystkim z dużego zagęszczenia zwierzyny grubej, a więc sarny (*Capreolus capreolus*), dzika (*Sus scrofa*) i jelenia szlachetnego (*Cervus elaphus*). Dużo rzadszy jest największy ssak puszczy - łoś (*Alces alces*).

Na terenie strefy UT1 obszarami najbardziej cennymi dla fauny i flory są tereny jezior i ich najbliższe otoczenie, tereny łąk w północnej części sołectwa Walne i tereny leśne, stanowiące część Puszczy Augustowskiej.

Krajobraz dominującej części opracowania to głównie krajobraz terenów rolniczych, rolniczo-leśnych z zabudową charakterystyczną dla terenów wiejskich. Odmiennym krajobrazem charakteryzuje się rejon jezior Blizna, Blizienko i Tobołowo. O fizjonomii tego obszaru decyduje obecność dużych akwenów wód, otoczonych naturalną roślinnością nadwodną i kompleksami leśnymi od północy, zróżnicowana rzeźba terenu, a także obecność terenów zabudowy lotniskowej.

Zagrożenia dla stanu środowiska i zdrowia ludzi

Do 2008 r. w ramach monitoringu wód powierzchniowych zostały przebadane wody jezior Blizne, Blizienko i Tobołowo przez WIOŚ Białystok Delegatura w Suwałkach. Poniższa tabela przedstawia wyniki oceny wg Systemu Oceny Jakości Jezior badanych przez WIOŚ (do 2007 r.).

Nazwa jeziora	Klasa podatności na degradację wód jeziora	Klasa czystości wód jeziora
Blizno	2	2*
Blizienko	2	2*
Tobołowo	-	2*

*- jeziora średnio zanieczyszczone w granicach umiarkowanej eutrofii.

Z pośród zagrożeń dla wód zespołu jezior Blizna, Blizienko i Tobołowo należy przedstawić spływ wód opadowych z terenów rolniczych do jeziora Blizne. Do niedawna głównym zagrożeniem był wzrost ilości budownictwa rekreacyjnego w otoczeniu tych jezior. Obecnie ponieważ we wszystkich miejscowościach położonych w omawianej strefie UT1 została

wybudowana sieć kanalizacyjna, zagrożenie przenikania zanieczyszczeń bytowych do wód jeziora znacznie zmalało. Warunkami korzystnymi dla tych akwenów, zwiększającymi ich odporność na degradację jest: duża średnia głębokość, mała powierzchnia dna czynnego w stosunku do objętości epilimnionu a także przewaga obszarów leśnych w zlewni bezpośredniej.

Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacja stref województwa podlaskiego nie wykazała za rok 2008 przekroczeń norm zanieczyszczenia powietrza. W ocenie jakości powietrza strefa suwalsko-augustowska została zaliczona do klasy A pod względem wszystkich ocenianych wskaźników i wymaganych kryteriów – poziom stężeń poszczególnych zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekracza poziomu dopuszczalnego, poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego. Na terenie opracowania głównym źródłem zanieczyszczeń jest emisja niska z palenisk domowych, a także unos pyłu z dróg gruntowych i zaoranych pól. Brak jest tu natomiast istotnych innych źródeł zanieczyszczeń – technologicznych lub komunikacyjnych. Na stan jakość powietrza ma również ogromny wpływ obecność dużych kompleksów leśnych będących regeneratorem powietrza.

Na terenie obszaru UT1 i w jego otoczeniu brak jest istotnych źródeł hałasu. Dla jezior Blizne, Blizienko i Tobołowo ustalono strefę ciszy. Jedynym źródłem hałasu jest hałas komunikacyjny i hałas bytowy. Ze względu jednak iż tereny te obecnie zajęte są głównie przez tereny rolne, leśne i jeziora, w związku z tym brak jest terenów które generowałyby istotny ruch pojazdów, a co z tym związane hałasu. Ruch pojazdów na istniejących drogach jest stosunkowo nieduży i dotyczy podstawowo sezonu letniego.

Wg danych z Programu ochrony środowiska na terenie gminy nie występują zakłady stwarzające zagrożenie poważnych awarii.

Obecnie na omawianym terenie brak jest istotnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego. Lokalnym źródłem są linie elektroenergetyczne średniego napięcia.

Na omawianym terenie i w jego najbliższym otoczeniu nie wyznaczono obszarów ograniczonego użytkowania i stref przemysłowych na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska i stref sanitarnych od cementarza.

Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji analizowanego dokumentu

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium, możliwa będzie realizacja przez uchwalenie planu miejscowego, ustaleń kierunkowych obecnie obowiązującego Studium. Obecnie obowiązujące Studium określiło jako wiodącą funkcję tego terenu – turystykę. Zatem możliwe jest przekształcenie obecnego krajobrazu w kierunku rozwoju tej funkcji, co może oznaczać lokalizację w tym terenie nowej zabudowy rekreacyjnej i pensjonatowej, a co z tym związane bezpośrednio niszczenie szaty roślinnej (podstawowo monokultur rolniczych), a także pośrednio, poprzez jej zdeptywanie, płoszenie zwierząt, wzrost ilości zanieczyszczeń powietrza i wód związany z odprowadzeniem nieczystości oraz ogrzewaniem.

Możliwe byłoby również wprowadzenie zalesień na wszelkich gruntach rolnych.

7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DN. 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

W rozdziale 6 scharakteryzowano istniejący stan środowiska, z tego względu, niniejszy rozdział jest podsumowaniem wyżej opisanych zagadnień ze wskazaniem istniejących

problemów i zagrożeń środowiska. Stan ochrony przyrody został przedstawiony w rozdziale 8.

Wg Programu ochrony środowiska gminy Nowinka, a także Informacji Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu augustowskiego (2011r.) na terenie opracowania brak jest obecnie istotnych źródeł zanieczyszczeń atmosferycznych, hałasu, drgań i pola elektromagnetycznego. Lokalnym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja niska z gospodarstw domowych oraz unoszący pył z dróg i zaoranych pól. Miejscowym źródłem pola elektromagnetycznego są linie elektroenergetyczne średniego napięcia. Nie występują tu obiekty, które mogłyby stanowić źródło poważnych katastrof.

Lokalnym problemem jest wpływ zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego (wypłukiwane nawozy i pestycydy) z terenu opracowania do wód podziemnych i wód w rowach melioracyjnych zasilających zespół jezior Blizno, Blizienko i Tobołowo. Potencjalnym zagrożeniem dla czystości tych jezior jest również rozwój zabudowy rekreacyjnej niepodłączonej do sieci kanalizacji sanitarnej (obecnie wszystkie miejscowości w strefie UT1 od roku 2011 posiadają sieć kanalizacyjną). Zagrożeniem jest wylewanie lub przesączanie się przez nieszczelne zbiorniki na nieczystości ścieków bytowych do gruntu, a dalej poprzez wody gruntowe do wód jeziora, co może powodować eutrofizację tych akwenów. Obecnie jakość wód w zbiornikach jest zadawalająca (II klasa czystości wg. *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód*).

8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Cele ochrony środowiska na poziomie gminy Nowinka określa Program ochrony środowiska tej gminy, który uwzględnia polityki określone w tym zakresie na poziomie międzynarodowym (takie jak Konwencja Ramiarska o obszarach wodno-błotnych z 1971 r. ze zm., Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z protokołem siarkowym z 1994 r., Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z protokołami londyńskimi z 1990 r. i wiedeńskim z 1992 r., Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro z 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro z 1992 r., Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto z 1997 r.), a także na poziomie krajowym i regionalnym (takie jak Koncepcja polityki przestrzennej zagospodarowania Kraju, Polityka ekologiczna państwa, Program ochrony środowiska województwa podlaskiego, Program ochrony środowiska powiatu augustowskiego itp.).

Jako główne cele programu ochrony środowiska gminy Nowinka wymieniono:

- ograniczenie eutrofizacji wód poprzez rozwój sieci wodno – kanalizacyjnej na obszarze gminy,
- ograniczenie emisji pyłów do powietrza oraz ograniczenie hałasu komunikacyjnego,
- aktywna ochrona przyrody i krajobrazu, troska o gatunki chronione, zwiększenie liczby terenów leśnych w celu ochrony atmosfery,
- ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji kopalni na środowisko przez eliminację nielegalnych eksploatacji,

- racjonalna gospodarka odpadami, przyjazna środowisku,
- budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Realizacją polityki ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy jest m.in. ochrona przyrody na podstawie *Ustawy o ochronie przyrody z dn. 16.04.2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.)*. Na terenie objętym zmianą Studium i w jego bliskim otoczeniu występują następujące obszary podlegające ochronie:

- **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Augustowska”** PLB 200002 (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Dz. U. Nr 25, poz. 133) obejmuje cały obszar strefy UT1. Obecnie na etapie sporządzania jest plan zadań ochronnych dla tego obszaru (8 marca 2011 r. Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego ogłosił o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Puszcza Augustowska” PLB200002).

Wg najnowszych danych („Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej na terenie OSO PLB 200002 Puszcza Augustowska w 2010 r.” Dorota, Jerzy, Grzegorz, Stanisław – Zawadzcy oraz prezentacji – „Stan populacji gatunków podlegających ochronie na mocy Dyrektywy Ptasiej w OSO Puszcza Augustowska PLB200002,”) opracowywanych na potrzeby planu ochrony OSOP w „Puszczy Augustowskiej” występuje 40 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, z czego 22 gatunki, których w okresie lęgowych zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej, ponadto występuje tu 19 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, których w okresie lęgowym zasiedla mniej lub około 1% populacji krajowej oraz 15 gatunków ptaków wędrownych.

Do pierwszej grupy (stanowiącej >1% populacji krajowej) zaliczono gatunki ptaków: bąk, bocian czarny, bielik, błotniak stawowy, orlik krzykliwy, trzmielojad, kania czarna, głuszc, jarząbek, derkacz, żuraw, dubelt, puchacz, sóweczka, włochatka, lelek, zimorodek, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, dzięcioł białogrzbiety, dzięcioł trójpalczasty, lerka.

Do drugiej grupy (stanowiącej 1% i <1% populacji krajowej) zaliczono gatunki: rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, kania ruda, błotniak łąkowy, błotniak zbożowy, gadożer, dzięcioł, cietrzew, czapla biała, bocian biały, łabędź krzykliwy, rybołów, kropiatka, zielonka, podróżniczek, jarzębatka, muchołówka mała, gąsiorek, ortolan.

Do grupy gatunków ptaków wędrownych zaliczono gatunki: perkoz dwuczub, łabędź niemy, gągoł, nurogęś, kobuz, czajka, łyska, kszczyk, samotnik, siniak, dudek, krętogłów, drożdżik, dziwonia, trzciniak.

Występujące tu ptaki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, a także pozostałe, to przede wszystkim gatunki związane z siedliskami borowymi (są to często bory w pobliżu zbiorników wodnych i bagien): dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł zielonosiwy, bocian czarny, orlik krzykliwy, lelek kozodój, dzięcioł czarny, trzmielojad, jarząbka, włochatka, sóweczka głuszca, puchacz i gadożer, dzięcioł białogrzbiety, dzięcioł średni, muchołówka mała, cietrzew. Licznie reprezentowana jest również grupa ptaków związana z siedliskami wodnymi oraz bagiennymi: zimorodek, rybitwa białoskrzydła, rybitwa czarna, łabędź krzykliwy, czapla biała, rybitwa rzeczna, bąk, bielik, błotniak stawowy, podróżniczek, kropiatka, jarzębatka, dubelt, rybołów, perkoz rogaty, zielonka. Występują również ptaki obrzeży lasów i pól takie jak: lerka, gąsiorek, ortolon, kania ruda i kania czarna oraz związane z krajobrazem łąk i pól uprawnych: żuraw, derkacz, błotniak łąkowy, bocian biały, błotniak zbożowy.

Zagrożenia wymienione w Standardowym Formularzu Danych dla tego Obszaru to: eutrofizacja wód, fragmentacja obszaru w wyniku budowy autostrad, naturalna sukcesja roślinności krzewiastej i drzewiastej.

Wg publikacji „Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej na terenie OSO PLB 200002 Puszcza Augustowska w 2010 r.” (Dorota, Jerzy, Grzegorz, Stanisław - Zawadzcy) główne zagrożenia dla wymienionych wyżej ptaków to: dla gatunków leśnych:

- eliminacja starych drzewostanów (dziuplaki, bielik, bocian czarny, kobuz, puchacz, orlik krzykliwy, trzmielojad, głuszc),
- prowadzenie cięć w okresie lęgowym,
- silna penetracja terenów leśnych,
- presja turystyczna;

dla gatunków wodnych:

- zabudowa brzegów jezior, ruch turystyczno-wypoczynkowy, sporty wodne;

dla gatunków łąk i krajobrazu rolniczego:

- zabudowa terenów rolniczych,
- dopłaty bezpośrednie (eliminacja mikrośrodowisk), melioracje,
- koszenie „do środka”.

- **Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Augustowska”** PLH 200005 (zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dn. 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) składających się na kontynentalny region biogeograficzny) obejmuje cały obszar strefy UT1.

W obrębie projektowanej Ostoi dominują bory sosnowe i sosnowo-świerkowe *Peucedano-Pinetum*, częściowo o zachowanym charakterze naturalnym. Mniejszą powierzchnię zajmują bory mieszane, w tym ciepłolubne. Rozległe obszary, zwłaszcza w południowej części Puszczy (pradolina Biebrzy), zajmują olsy. Lasy liściaste na glebach mineralnych (głównie grądy subkontynentalne *Tilio-Carpinetum*) zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię. Szczególnie dobrze zachowane i charakterystyczne dla ostoi są lasy na torfowiskach (świerczyny na torfie *Sphagno girgensohnii-Piceetum*, bagienne, subborealne lasy brzożowo-sosnowe *Thelypteridi-Betuletum pubescentis*, bory bagienne *Vaccinio uliginosi-Pinetum*) z drzewostanami o wieku przekraczającym niekiedy 180 lat i z licznymi gatunkami związanymi ze strefą borealną w runie.

Na terenie ostoi znajduje się wiele dystroficznych jezior z otaczającymi je torfowiskami przejściowymi. Niektóre tereny wododziałowe zajmują torfowiska wysokie, w tym jedno z większych w Polsce - Kuriańskie Bagno. W dolinach niektórych rzek (zwłaszcza nad Rospudą) i nad niektórymi jeziorami (zwłaszcza w rejonie jezior: Wiłkokuk, Zelwa na Pojezierzu Wschodniosuwalskim w obrębie ostoi oraz nad Kanalem Augustowskim) wykształciły się rozległe torfowiska niskie mechowiskowe, zasilane przez wody bogate w związki wapnia, w tym torfowiska nakredowe.

Jeziora Ostoi wykazują znaczne zróżnicowanie względem trofii; występują jeziora eutroficzne, mezotroficzne, dystroficzne, a także różnego typu zbiorniki astatyczne.

Projektowana Ostoja jest ważnym korytarzem migracyjny dla leśnych gatunków flory i fauny, łączącym lasy Europy środkowej i wschodniej.

Występuje tu wiele zagrożonych gatunków zwierząt, m.in rysie *Lynx lynx* i wilki *Canis lupus*, a także wydry *Lutra lutra* i bobry *Castor fiber*. Ogółem stwierdzono tu 10 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Typy siedlisk z I Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmują ok. 12% obszaru. Spośród zagrożonych i cennych siedlisk największą powierzchnię zajmują bagienne lasy, w tym bagienne lasy sosnowo-brzożowe (zespół *Thelypteridi-Betuletum pubescentis*). Szczególną wartość przedstawiają zagrożone ekosystemy otwartych torfowisk różnego typu, ekosystemy wodne oraz niektóre leśne na glebach mineralnych (zwłaszcza widne, (sub-) kontynentalne bory i lasy mieszane).

Na terenie ostoi występuje 7 gatunków roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Najwięcej rzadkich gatunków związanych jest z mszysto-turzycowymi torfowiskami niskimi i przejściowymi. Bogactwu przyrodniczemu sprzyja, zachowana jeszcze w obrębie niektórych polan w Puszczy, ekstensywna gospodarka łąkowa i pastwiskowa. Pozostałe tereny to głównie łąki kośne i pastwiska, wiele z nich jest do dziś użytkowanych ekstensywnie.

Zagrożenia wymienione w Standardowym Formularzu Danych dla tego Obszaru to:

- rozwój sieci drogowej - przecięcie ostoi planowaną drogą ekspresową (Via Baltica), które spowoduje nieodwracalną fragmentację obszarów leśnych oraz zmiany stosunków wodnych i wysokie zagrożenie siedlisk torfowiskowych,
- niektóre przejawy gospodarki leśnej - wycinanie starodrzewi, wprowadzanie obcych gatunków drzew, a zwłaszcza krzewów (powoduje to zacienienie runa i zanik niektórych rzadkich gatunków), zalesianie łąk, muraw,
- rozwój sieci osadniczej, a zwłaszcza intensyfikacja zagospodarowania turystycznego brzegów jezior,
- zmiana sposobu gospodarowania - zaprzestanie użytkowania niskoproduktywnych, ekstensywnych łąk i pastwisk, co często prowadzi do ich zarastania,
- eutrofizacja jezior wskutek spływów nieczystości i nawozów z pól,
- zaśmiecanie lasu,
- obniżanie poziomu wód gruntowych, oddziaływanie sieci rowów odwadniających,
- kłusownictwo - zwłaszcza po litewskiej stronie puszczy,
- zalewanie niektórych torfowisk przyjeziornych przez bobry, wskutek podnoszenia poziomu wody w mniejszych jeziorach.

➤ **Obszar Chronionego Krajobrazu "Puszcza i Jeziora Augustowskie"** (Rozporządzenie Nr 21/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 54 poz. 734 z dnia 8 marca 2005 r.). W Obszarze obowiązują następujące zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Zakaz ten nie dotyczy terenów, dla których obowiązują plany zagospodarowania

przestrzennego; terenów, które były przeznaczone na cele zabudowy w planach zagospodarowania przestrzennego uchwalonych przed dniem 1 stycznia 1995 r., które utraciły moc z dniem 31 grudnia 2003 r.; terenów ogólnodostępnych kąpielisk, plaży i przystani wodnych.

Z pośród ustaleń zmiany Studium istotne dla ochrony środowiska i zdrowia ludzi w strefie UT1 są następujące wytyczne:

- w zagospodarowaniu i w zabudowie terenów w wydzielonych strefach, wszelkie podejmowane działania muszą być zgodne z zasadami ochrony wynikającymi z położenia w obrębie obszarów ochrony przyrody,
- podstawową funkcją terenu jest funkcja turystyczna, funkcją uzupełniającą są lasy, grunty rolne, zieleń naturalna; dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy jednorodzinnej, usługowej, zagrodowej oraz obiektów drobnej wytwórczości i rzemiosła nieuciążliwych dla środowiska w oparciu o plany miejscowe (nie dopuszcza się zagospodarowania typu duże obiekty usługowe lub produkcyjne),
- lokalizacja zabudowy oraz infrastruktury technicznej w miejscowościach: Danowskie, Kopanica, Tobołowo, Ateny i Walne wymaga sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, uwzględniającego warunki chłonności turystycznej terenu, uwarunkowania przyrodnicze i stan ochrony prawnej, w tym ochronę OChK „Puszcza i Jeziora Augustowska”, a także Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Augustowska” oraz projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedliska Natura 2000 „Ostoja Augustowska”,
- należy chronić przed zmianą sposobu użytkowania istniejące lasy oraz łąki i pastwiska jako ważny element lokalnego systemu ekologicznego oraz element krajobrazu decydującego o specyfice Gminy Nowinka,
- dopuszcza się zalesienia części mineralnych gruntów rolnych niskich klas bonitacyjnych i terenów zdegradowanych w wyniku eksploatacji kruszywa naturalnego. Wprowadzenie zalesień należy uzależnić od lokalizacji miejsc gniazdowania i żerowania ptaków, ze względu na obecność, których został wyznaczony Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Augustowska” oraz siedlisk, roślin i zwierząt ze względu na obecność, których został wyznaczony projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Augustowska”, tak aby wprowadzenie zalesień nie spowodowało pogorszenia warunków życia chronionych roślin i zwierząt oraz zaniku chronionych siedlisk. Niewskazane jest wprowadzanie zalesień na terenach łąk i pastwisk.
- nowa zabudowa winna skalą i architekturą nawiązywać do cech regionalnych, wysokość budynków do 2 kondygnacji nadziemnych,
- uporządkowanie istniejącego zainwestowania turystycznego poprzez podniesienie standardu i uporządkowanie gospodarki ściekowej,
- obiekty letniskowe obowiązkowo powinny być wyposażone w urządzenia zabezpieczające przed degradacją środowiska,
- użytki zielone, należy zachować w dotychczasowym użytkowaniu. Dotyczy to szczególnie użytków zielonych na glebach pochodzenia organicznego. Należy unikać melioracji polegających na odwadnianiu, zwłaszcza na glebach pochodzenia organicznego,
- należy chronić tereny przyjeziorne, położone w strefie oddziaływania jezior, stanowiące naturalną ich otulinę i strefę buforową ograniczającą dopływ związków biogenych ze zlewni - poprzez wyłączenie ich z normalnego użytkowania i zaliczanie do obszaru tzw.

zlewni chronionej. Wokół jezior tworzyć pasy trwałej zieleni, zapewnić swobodny dostęp do wód publicznych poprzez zakaz grodzenia nieruchomości zgodnie z przepisami ustawy prawo wodne,

- użytkowanie terenów nie może zagrażać w sposób bezpośredni i pośredni wodom podziemnym. Wszystkie przedsięwzięcia gospodarcze na tym terenie mogące mieć wpływ na stan zasobów i stosunków wodnych należy poprzedzić kompleksową ekspertyzą wyjaśniającą skutki tych przedsięwzięć dla środowiska. W szczególności odnosi się to do rejonu wsi Bryzgiel, Krusznik, Tobołowo, Danowskie, Ateny, Kopanica, Walne i Strękowizna.
- należy dążyć do realizacji zamierzeń w zakresie gospodarki ściekowej (określonych w pkt. 9.2.2. zmiany Studium) przewidujących m.in. rozbudowę sieci kanalizacyjnej, skanalizowanie wszystkich miejscowości w gminie, a w tym w pierwszej kolejności wprowadzać rozwiązania systemowe w miejscowościach położonych nad jeziorami (obecnie sieć kanalizacyjną posiadają wsie Tobołowo i Kopanica, a od 2011 r. wsie Ateny, Walne, Danowskie),
- należy zamieszczać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakaz lokalizacji wszelkich nowych elementów zagospodarowania, które mogą zagrażać w sposób bezpośredni lub pośredni wodom podziemnym,
- zadbać o właściwy kierunek w zabudowie letniskowej: takie umiejscowienie obiektów letniskowych, aby nie powstawały w miejscach eksponowanych, nie zasłaniały widoków na panoramy historycznych wsi, swoją wielkością i formą nie naruszały istniejącej harmonii krajobrazowej,
- usprawniać istniejący system gromadzenia i wywożenia odpadów w kierunku przyjęcia zasady segregacji odpadów,
- w zakresie ciepłownictwa należy wspierać sukcesywną zmianę źródeł energii na mniej uciążliwe dla środowiska. Dążyć do gazyfikacji gminy.

9. ANALIZA PRZEWIDYWANEGO ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO (Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANAMI NA TE ELEMENTY)

Zmiana Studium ma podstawowo charakter porządkujący tekst w stosunku do obecnie obowiązującego Studium. Tak samo jak w poprzedniej edycji Studium cały obszar UT1 ma pełnić funkcję turystyczną, uzupełnieniem ma być zaś funkcja rolna, leśna i zieleni naturalnej. Szczegółowe rozlokowanie poszczególnych funkcji, uwzględniające uwarunkowania przyrodnicze, w tym chłonność turystyczną terenu i stan ochrony prawnej, nastąpi na etapie sporządzania planów miejscowych tej strefy. Zmiany wprowadzone w zmianie Studium są niewielkie w stosunku do obecnie obowiązującego (zwiększając czytelność tekstu) i dotyczą przede wszystkim ochrony terenów otwartych oraz podkreślają wagę uwarunkowań przyrodniczych w rozlokowaniu terenów zabudowy.

Biorąc pod uwagę jednak istniejący stan zagospodarowania, a także wynikający z prawa miejscowego, zmiany zagospodarowania mogą być istotne. W niniejszej prognozie odniesiono się do tego stanu, jako że Studium nie jest prawem miejscowym.

9.1. Przewidywane skutki realizacji ustaleń zmiany Studium na poszczególne elementy środowiska

Ukształtowanie powierzchni terenu

Zmiana Studium dopuszcza wprowadzenie nowej zabudowy w strefie UT1 podstawowo w obrębie płaskich terenów rolnych i co również bardzo ważne ustala, za obowiązującym Studium, obowiązek przestrzegania zasad ochrony przyrody ustalonych w przepisach odrębnych. W wyniku realizacji ustaleń zmiany Studium nie przewiduje się wprowadzenia obiektów budowlanych na skarpach jezior, ponieważ zakaz taki wynika z rygorów OChK „Puszcza i Jeziora Augustowskie” (zakaz lokalizacji obiektów budowlanych w pasie 100 m od brzegów jezior). Zachowane zostaną zatem najbardziej cenne pod względem ukształtowania terenu formy geomorfologiczne. W związku z planowanym zagospodarowaniem może nastąpić lokalna zmiana struktury gleb oraz mogą wystąpić nieduże zmiany niwelety terenu. Zmiany niwelety mogą mieć jednak podstawowo charakter czasowy, ponieważ zgodnie z rygorami OChK na całym terenie obowiązuje zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu (za wyjątkiem prac opisanych w rozporządzeniu).

Przekształcenia chwilowe (krótkoterminowe) związane będą z realizacją zabudowy (fundamentów) i podziemnej infrastruktury technicznej.

Przewidywane przekształcenia będą bardzo nieduże.

Jednym z czynników pośrednich mających wpływ na powierzchnię ziemi jest wytwarzanie odpadów. Oddziaływanie zmiany Studium w zakresie wytwarzania i składowania odpadów zostało przedstawione w rozdziale 9.2.

Gleba

W wyniku realizacji zmiany Studium nastąpi wyłączenie części terenów rolnych z produkcji rolnej w strefie UT1. Przy czym ustalono w tej strefie, iż funkcja rolna ma pozostać funkcją uzupełniającą, w tym ochronie przed zmianą użytkowania mają podlegać łąki i pastwiska. Zmiana sposobu użytkowania będzie więc dotyczyć części gleb niskich klas bonitacyjnych, użytkowanych jako grunty orne. Ponieważ już obecnie część z tych gruntów jest odłogowana, ze względu na małą opłacalność produkcji rolnej w tym rejonie, nie przewiduje się istotnych strat.

Kopaliny

Na omawianym terenie nie występują udokumentowane złoża kopaliny, dlatego ustalenia zmiany Studium nie mają na nie wpływu.

Poziom zwierciadła wód podziemnych

Wody podziemne stosunkowo łatwo ulegają przekształceniom ilościowym na skutek działalności inwestycyjnej ingerującej bezpośrednio lub pośrednio w środowisko wodne, w wyniku odwodnienia terenu za pomocą urządzeń melioracji wodnych, a także prowadzenia innych prac ziemnych, zmiany struktury gleb, zmniejszenia pokrycia gleby roślinnością wysoką i ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej na gruncie rodzimym.

W tym wypadku istotne jest również wskazanie w zmianie Studium przestrzegania rygorów ochrony przyrody, w tym określonego dla OChK „Puszcza i Jeziora Augustowskie” - zakazu dokonywania zmian stosunków wodnych jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystywanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna i rybacka. Dla ochrony stosunków wodnych istotne są również zapisy wskazujące obowiązek ochrony przed zmianą użytkowania terenów lasów, łąk i pastwisk. Tereny te są

miejszem zasilania i retencji wód opadowych, a tym samym mają istotne znaczenie dla zachowania naturalnego bilansu wód gruntowych, które są zasilane przez wody opadowe.

Studium jest dokumentem kierunkowym, brak jest tu jednoznacznych ustaleń, dających możliwość wymiernego określenia wpływu zaplanowanej zabudowy na środowisko. Brak jest określenia w zmianie Studium, w jakim stopniu tereny strefy UT1 zostaną zabudowane, a jaki będzie udział terenów rolnych, leśnych i zieleni naturalnej (w tym wód powierzchniowych). W związku z powyższym na tym etapie można zdiagnozować potencjalne źródła zagrożeń, natomiast brak jest możliwości oceny wielkości zagrożenia. Z pośród ustaleń zmiany Studium istotnych dla oceny wpływu planowanego zagospodarowania na środowisko wodne jest określenie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej na działce budowlanej, która w zabudowie rekreacyjnej (przeznaczenie dominujące w strefie UT1) wynosi 70%, w zabudowie mieszkaniowej i usługowo-pensjonatowej wynosi 50%. Ustalone minimalne powierzchnie biologicznie czynne, na działkach budowlanych, są stosunkowo wysokie. Stwarzają one możliwość spływu dominującej części wód opadowych do gruntu, a więc zasilania wód podziemnych. Stosunkowo nieduża część wód opadowych może wyparować z powierzchni utwardzonych i nie spłynąć na tereny zieleni. Nie przewiduje się więc znaczącego ograniczenia zasilania wód gruntowych wodami deszczowymi i roztopowymi na terenach zabudowy.

Szczególnie istotna, dla utrzymania prawidłowego bilansu wody gruntowej, jest obecność roślinności wysokiej, o czym była mowa na wstępie tego podrozdziału. Roślinność wysoka poprzez swój system korzeniowy wpływa na naturalną retencję wód w gruncie oraz hamuje spływ powierzchniowy i podziemny. Obecnie teren opracowania pokryty jest w dominującej części poprzez sezonową roślinność upraw rolniczych, która charakteryzuje się niskim poziomem retencji roślinnej. Zatem realizacja terenów zabudowy, której będzie towarzyszyć stała roślinność ozdobna (trawniki, byliny, krzewy i drzewa), a także dopuszczenie zalesień (poza terenami łąk i pastwisk, a także z uwzględnieniem miejsc gniazdowania i żerowania ptaków, ze względu na obecność których został wyznaczony Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Augustowska” oraz siedlisk, roślin i zwierząt ze względu na obecność których został wyznaczony projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Augustowska”, tak aby wprowadzenie zalesień nie spowodowało pogorszenia warunków życia chronionych roślin i zwierząt oraz zaniku chronionych siedlisk), na terenach otwartych może przyczynić się do poprawy warunków retencji roślinnej, na pewno zaś nie spowoduje jej zmniejszenia.

Kolejnym czynnikiem mogącym wpływać na bilans wód gruntowych jest drenaż podziemny wód związany z pracami ziemnymi prowadzonymi przy realizacji kanalizacji sanitarnej, przewodów wodociągowych, kabli różnego typu oraz fundamentowaniu. Powyższe urządzenia i elementy konstrukcyjne prowadzone poniżej zwierciadła wody gruntowej, a w szczególności przepuszczalna strefa gruntu wokół nich, działają jak dren. Do drenażu wód gruntowych może dojść na terenach gdzie poziom wód jest wysoki, a wody podziemne znajdują się pod trudnoprzepuszczalną warstwą gruntu. Na terenie opracowania pierwszy główny poziom wodonośny wód gruntowych występuje w dominującej części terenu głęboko w utworach piaszczystych, w związku z powyższym nie istnieje możliwość drenażu tych wód poprzez elementy infrastruktury podziemnej. Tereny z wyższym poziomem wód gruntowych – tereny mis jeziornych, a także zagłębień terenowych pokrytych łąkami lub pastwiskami – nie będą w skutek realizacji ustaleń Studium intensywnie zagospodarowywane, ponieważ podlegają ochronie przed zmianą ich użytkowania na podstawie przepisów OChK oraz ustaleń zmiany Studium.

Istotnym ustaleniem kierunkowym Studium jest zapis o konieczności unikania melioracji mających na celu odwadnianie terenu, a w szczególności użytków zielonych pochodzenia

organicznego. Tego typu grunty posiadają bardzo dużą zdolność do retencjonowania wody w gruncie. Właściwość ta jednak znacznie spada w przypadku przesuszenia tych gruntów. Z tego względu ww. zapis jest istotny dla ochrony istniejącego bilansu wód gruntowych.

W wyniku realizacji zaplanowanej zabudowy zwiększy się zapotrzebowanie na wodę. Jak wynika z ustaleń obowiązującego Studium, kierunkiem polityki przestrzennej jest zaopatrzenie terenów zabudowy poprzez wodociągi z gminnych ujęć wody (obecnie miejscowości w strefie UT1 są zwodociągowane). Zwiększenie więc powierzchni terenów zabudowy, dopuszczone w zmianie Studium, będzie podstawowo, w dalszej perspektywie czasowej oddziaływać na tereny położone poza jego granicami w zakresie poboru wody i przyczyniać się do długoterminowego zwiększania leja depresyjnego wokół gminnych ujęć wód (znajdujących się poza granicami obszaru objętego zmianą Studium w m. Bryzgiel i Nowinka).

Reasumując, realizacja ustaleń zmiany Studium może przyczynić się w przyszłości do niedużego zwiększenia leja depresyjnego wokół gminnych ujęć wód podziemnych. Przewidywane umiarkowane intensywne zagospodarowanie terenu, nieingerujące głęboko w strukturę gruntu, z zachowaniem gruntów leśnych, łąk i pastwisk, będzie sprzyjało ochronie istniejącego bilansu wód podziemnych. Duży wpływ na zachowanie istniejącego poziomu wód ma położenie tego terenu w obszarze o przewodze gruntów leśnych. Są to rejonu gdzie obszar zasilania wód podziemnych jest praktycznie nieograniczony.

Układ hydrologiczny

W obrębie strefy UT1 występują naturalne zbiorniki - jeziora i cieki wodne, jak również urządzenia wodne - rowy melioracyjne. Zmiana Studium zachowuje wszelkie ustalenia obowiązującego Studium dotyczące zachowania naturalnych zbiorników i cieków wodnych, a także ochrony ich strefy zasilania. Ponadto, tak jak w przypadku innych elementów środowiska, w stosunku do wód powierzchniowych, obowiązuje zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych i obszarów wodno-błotnych ustalony dla OChK „Puszcza i Jeziora Augustowskie”. W związku z powyższym nie przewiduje się, aby ustalenia Studium generowały bezpośrednie zmiany naturalnego układu hydrograficznego.

Nie przewiduje się również istotnych zmian warunków zasilania tych jezior, ponieważ tak jak stwierdzono w poprzednim podrozdziale dotyczącym wód gruntowych, nie przewiduje się istotnych zmian wpływających na bilans tych wód. Wody naturalnych zbiorników wodnych w tym obszarze mają prawie nieograniczoną strefę zasilania, w postaci okolicznych terenów Puszczy Augustowskiej. Stosunkowo nieduże zwiększenie ilości wód opadowych, które odparują z powierzchni terenów zabudowanych w strefie UT1, nie spowoduje zmian bilansu wód w jeziorach. Istotne jest również ustalenie kierunkowe Studium o konieczności zachowania strefy buforowej wokół istniejących jezior w postaci zieleni naturalnej (zgodne z Rozporządzeniem 21/05 Wojewody Podlaskiego, w którym zakazano lokalizacji obiektów budowlanych w strefie 100 m od brzegów jezior) również jako obszaru zasilania w wody opadowe.

Ustalenia kierunkowe Studium spowodują pośrednio zwiększenie zasilania wód powierzchniowych poza strefą UT1, poprzez odprowadzanie oczyszczonych ścieków bytowych z tego rejonu do oczyszczalni ścieków w m. Bryzgiel (obecnie sieć kanalizacyjną w strefie UT1 posiadają m. Tobołowo, Kopanica, Ateny, Danowskie i Walne). Zwiększenie to będzie podstawowo dotyczyć sezonu letniego, ze względu, iż dominującą funkcją tego terenu ma być turystyka, która w tej części kraju dotyczy podstawowo cieplejszej pory roku. Przy czym, co bardzo istotne, wody z oczyszczalni nie są oprowadzane do żadnego z okolicznych jezior.

Klimat lokalny

Planowane zmiany w zagospodarowaniu terenu objętego zmianą Studium nie spowodują zasadniczych przekształceń w jego warunkach mezoklimatycznych. Niska i ekstensywna zabudowa nie przyczyni się do istotnych zmian w warunkach przewietrzania, czy zachwiania równowagi termiczno-wilgotnościowej. Nie przewiduje się powstania większych obszarów, na których istotnie zmniejszy się wilgotność powietrza i będzie mogło wystąpić przegrzewanie. Planowana zabudowa będzie dobrze nawietrzana, ponieważ będzie zasilana czystym powietrzem z terenów otwartych i lasów. Sąsiedztwo lasów iglastych nie tylko jest pozytywne ze względu, iż jest to obszar regeneracji powietrza, ale również obszar wytwarzania korzystnych dla zdrowia jonów dodatnich i fitoncydów. Na terenie objętym zmianą Studium nie przewiduje się lokalizacji wysokich budynków, warunki insolacyjne będą więc korzystne dla zdrowia ludzi.

Nowe tereny zabudowy zostaną zlokalizowane poza strefą występowania mniej korzystnych warunków termicznych – poza obniżeniami mis jeziornych lub innymi lokalnymi obniżeniami terenu, charakteryzującymi się występowaniem wysokiego poziomu zwierciadła wody gruntowej. Wynika to z ustaleń chroniących przed zmianą przeznaczenia tereny łąk i pastwisk, a także z zakazu zabudowy w strefie buforowej - 100 m od linii brzegowej jezior (zakaz ten wynika z ustalenia, iż na terenie gminy Nowinka wskazuje się konieczność przestrzegania przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody, w tym zakazów dotyczących OChK „Puszcza i Jeziora Augustowskie”).

Krajobraz

W wyniku realizacji ustaleń kierunkowych Studium nastąpi trwała zmiana walorów krajobrazowych części strefy UT1. Zniekształceniu ulegnie część krajobrazu seminaturalnego – tereny rolne, wykorzystywane jako pola uprawne. Na terenie objętym zmianą Studium i w jego najbliższym otoczeniu nie występują zabytki bądź dobra kultury współczesnej, zatem zmiana Studium nie oddziałuje na te elementy krajobrazu.

W wyniku realizacji zmiany Studium przekształcony zostanie krajobraz rolniczy. Powstanie luźna i niska zabudowa, która skalą i architekturą zgodnie z ustaleniami analizowanego dokumentu winna nawiązywać do cech regionalnych. Ten typ krajobrazu zurbanizowanego, będzie się pozytywnie wpisywał w istniejący krajobraz, ponieważ będzie podobny do już występującego w tym rejonie gminy krajobrazu o charakterze letniskowo-przyrodniczym. Wskazano również, aby nowa zabudowa letniskowa, była tak lokalizowana, aby nie przesłaniała atrakcyjnych widoków.

W Planie miejscowym sporządzanym dla tego obszaru konieczne będzie ustalenie kolorystyki obiektów budowlanych, formy dachów, rodzaju ogrodzeń, a także zasad i możliwości lokalizacji nośników reklamowych. Ustalenie powyższych parametrów umożliwi jednoznaczną ocenę wpływu planowanego zagospodarowania na krajobraz.

Pozytywne dla ochrony istniejącego krajobrazu jest ustalenie w zmianie Studium konieczności ochrony przed zmianą użytkowanie gruntów leśnych, łąk i pastwisk, a także zachowanie terenów jezior i otaczających te jeziora terenów zieleni naturalnej. Dzięki tym ustaleniom strefa UT1 pozostanie terenem przenikania się krajobrazów przyrodniczych oraz kulturowych. Co wpływa na urozmaicenie i poprawę percepcji widoków.

9.2. Przewidywane zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi wynikające z realizacji ustaleń kierunkowych Studium

W zmianie Studium ustalono jako podstawową funkcję terenu – funkcję turystyczną uzupełnioną o tereny rolne, leśne i zieleni naturalnej. Poza zabudową letniskową i pensjonatową, dopuszczono w tej strefie również zabudowę mieszkaniową, zagrodową, usługową, drobnej wytwórczości i rzemiosła – nieuciążliwą dla środowiska. Zaplanowane zagospodarowanie jest stosunkowo mało zagrażające dla środowiska, biorąc do porównania takie formy zabudowy jak zakłady produkcyjne, duże obiekty infrastruktury technicznej, duże obiekty handlowe, czy tereny komunikacji o znaczeniu ponad lokalnym.

Należy więc podkreślić, iż zmiana Studium wyznacza nowe tereny zabudowy o stosunkowo niskiej presji na środowisko, czyli standardowej presji związanej z użytkowaniem terenów zabudowy letniskowej i mieszkaniowej oraz podstawową obsługą tych terenów.

Ocena zagrożeń wynikających z wprowadzania gazów, pyłów i hałasu do powietrza

Z wstępnych analiz, określających jakiego typu przedsięwzięcia mogą być realizowane na omawianym terenie, wynika iż nie przewiduje się lokalizacji inwestycji mogących stanowić istotne, ponadnormatywne źródło zanieczyszczeń powietrza i hałasu.

W obowiązującym Studium znalazło się korzystne ustalenie o zastosowaniu nieszkodliwych, ekologicznych czynników grzewczych na terenach nowej zabudowy. Należy więc przewidywać, że nie zwiększy się znacząco emisja niska zanieczyszczeń atmosferycznych z terenów zabudowy. Ponadto podstawową funkcją tego terenu ma być funkcja turystyczna, która w tym rejonie rozwija się w sezonie letnim, który nie jest sezonem grzewczym.

Jednym ze źródeł zanieczyszczeń i hałasu jest ruch pojazdów na drogach. Planowane zagospodarowanie wpłynie w sposób umiarkowany na generację ruchu pojazdów. Nowe tereny ekstensywnej zabudowy letniskowej i pensjonatowej, będą generowały umiarkowany ruch głównie w sezonie letnim, pozostałe tereny zabudowy będą generowały ruch samochodów przez cały rok, jednak obszary tej zabudowy będą stanowiły jedynie uzupełnienie funkcji turystycznej obszaru. W związku z tym przewiduje się, że będą one również generowały nieduży ruch pojazdów, głównie osobowych. Obecnie ruch na drogach w strefie UT1 i w jej otoczeniu jest niewielki, zatem nie przewiduje się negatywnej kumulacji zagrożeń związanych ze zwiększonym ruchem pojazdów związanym z realizacją ustaleń Studium. Tym samym nie przewiduje się więc negatywnego oddziaływania ruchu pojazdów na drogach na planowane tereny zabudowy podlegające ochronie akustycznej zgodnie z *w Rozporządzeniu MS z dn. 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. Nr 120, poz. 826), a także na tereny przyrodniczo cenne.

W związku z realizacją zabudowy, zwiększy się poziom hałasu bytowego, w szczególności w sezonie letnim, związanego z obecnością rekreantów. Niewątpliwie największa presja z tym związana będzie dotyczyć terenów plaż nadjeziornych. Przy czym w obrębie jezior obowiązuje strefa ciszy, zatem m.in. zakaz wykorzystywania motorowych urządzeń wodnych, które stwarzają największe zagrożenie hałasowe. W zmianie Studium podkreślono, iż lokalizacja zabudowy musi zostać poprzedzona sporządzeniem planu miejscowego, w trakcie sporządzania którego zostanie uwzględniona chłonność turystyczna terenu, a więc również wpływ hałasu na występujące w tym rejonie walory przyrodnicze.

Zwiększony poziom hałasu może być związany z fazą budowy nowych obiektów - spowodowany pracą ciężkiego sprzętu i transportem materiałów budowlanych. Faza ta będzie oddziaływać w sposób krótkotrwały.

Reasumując, w związku z realizacją zmiany Studium nastąpi nieduże podniesienie emisji zanieczyszczeń atmosferycznych i hałasu. Nie spowoduje to jednak znaczącego pogorszenia

warunków życia mieszkańców tej części gminy Nowinka oraz nie będzie oddziaływało na najcenniejsze na terenie gminy i w jej sąsiedztwie obszary przyrodnicze. Prawdopodobnie ustalono, iż należy przestrzegać przepisów dotyczących wartości progowych poziomu hałas na terenach zabudowy.

Ocena zagrożeń wynikających z wytwarzania pola elektromagnetycznego

W strefie UT1 w zmianie Studium nie zaplanowano realizacji istotnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego. Nie mniej, wraz z realizacją zabudowy, mogą powstać takie dodatkowe źródła promieniowania jak linie elektroenergetyczne średniego i niskiego napięcia, a także urządzenia radiokomunikacyjne. Realizacja nowej zabudowy wzdłuż linii elektroenergetycznych jest określona przepisami prawa, które zabezpieczają przed sytuowaniem obiektów, gdzie na stałe przebywają ludzie, przed negatywnym oddziaływaniem promieniowania elektromagnetycznego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami - *ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu usług i sieci telekomunikacyjnych* (Dz.U. Nr 106, poz. 675) - w Studium nie ustanowiono zakazu lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, w tym urządzeń radiokomunikacyjnych, które emitują fale elektromagnetyczne. Zgodnie z ww. ustawą o wspieraniu usług i sieci telekomunikacyjnych istnieje ograniczenie lokalizowania tych inwestycji na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Sytuując powyższe instalacje należy przestrzegać ustaleń zawartych w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* (Dz.U. Nr 192, poz. 1883). Wg powyższego rozporządzenia, obszar w obrębie którego wykazano ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne, musi być ogrodzony i zabezpieczony przed dostępem osób trzecich. Ponadto urządzenia tego typu umieszcza się na znacznych wysokościach (ok. 25-50m n.p.t.) i na tym poziomie występuje najmocniejsza wiązka promieniowania, zaś w obrębie strefy UT1, będą podstawowo powstawać budynki niskie - dwu kondygnacyjne.

Ocena zagrożeń wynikających z wprowadzania zanieczyszczeń do wód i gleb

Na terenie opracowania występują grunty łatwoprzepuszczalne, nie stanowiące istotnej bariery dla przenikających do wód podziemnych zanieczyszczeń. Są więc to obszary charakteryzujące się stosunkowo niską odpornością na zanieczyszczenia wód podziemnych. Natomiast korzystnie na zwiększenie odporności wód w jeziorach wpływa: ich duża średnia głębokość, mała powierzchnia dna czynnego w stosunku do objętości epilimnionu (górną warstwę wody jezior, w okresie letnim znajdują się tu glony, produkujące materię organiczną i tlen), a także przewaga obszarów leśnych w zlewni bezpośredniej. Bardzo istotne ze względu na ochronę stanu sanitarnego wód podziemnych i powierzchniowych jest obecnie skanalizowanie wszystkich miejscowości położonych w strefie UT1 i odprowadzanie ścieków bytowych do oczyszczalni ścieków. Zagrożeniem dla wód pozostają natomiast nawozy i środki ochrony roślin wypłukiwane z gleb, czy wypłukiwane zanieczyszczenia z nielegalnych składowisk odpadów.

W wyniku realizacji zmiany Studium nastąpi częściowa likwidacja terenów rolnych - gruntów ornych, w związku z powyższym zostanie częściowo ograniczona możliwość spływu zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego (nawozów, środków ochrony roślin) z tych terenów. Zachowane zostaną natomiast tereny łąk, pastwisk i lasów, które są obszarami filtracji zanieczyszczeń.

Wraz z realizacją zmiany Studium, nastąpi zwiększenie produkcji ścieków bytowych. Nie przewiduje się zaś powstawania istotnych ilości ścieków deszczowych (wód deszczowych spłukiwanych z terenów utwardzonych, których zawartość substancji zanieczyszczających kwalifikowała by je do oczyszczania), ze względu na przeznaczenie terenu - podstawowo pod zabudowę lotniskową i turystyczną, ewentualnie mieszkaniową i zagrodową.

Ustalenia analizowanego dokumentu docelowo powinny przyczynić się do neutralizacji zanieczyszczeń bytowych poprzez regulację gospodarki wodno-ściekowej. W obowiązującym Studium ustalono docelowe podłączenie terenów zabudowy w strefie UT1, w pierwszej kolejności do kanalizacji zbiorczej i odprowadzanie ścieków bytowych do gminnej oczyszczalni ścieków lub na terenach, gdzie jest to możliwe oczyszczanie ścieków w lokalnych/indywidualnych oczyszczalniach ścieków. Ponieważ już obecnie sieć kanalizacyjna w tych miejscowościach została zbudowana, zatem należy przypuszczać, iż nowe tereny zabudowy również będą do tej sieci podłączane. Planowane powiększenie obszarów zabudowy na terenie gminy spowoduje zwiększenie ilości ścieków bytowych odprowadzanych do oczyszczalni ścieków. Niemniej ścieki odprowadzane przez gminną oczyszczalnię ścieków muszą spełnić normy określone przepisami prawa. Gwarantuje to zatem odprowadzanie ścieków oczyszczonych zgodnie z ustalonymi standardami.

Ustalenia Studium ograniczą możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do gleb i wód, co ma istotne znaczenie ponieważ są to obszary zasilania wód jezior Blizna, Blizienko i Tobołowo. Istotne znaczenie dla ograniczenia przenikania zanieczyszczeń do tych zbiorników ma zachowanie części tego terenu w postaci powierzchni biologicznie czynnej, a więc wspomnianych wyżej łąk, pastwisk, części terenów ornych, lasów, a także terenów zieleni urządzonej w obrębie zabudowy. W zmianie Studium ustalono stosunkowo duże minimalne wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej (50 i 70%), dzięki czemu również w terenach zabudowy woda będzie filtrowana przez roślinność. Bardzo istotne jest również wskazanie w Studium konieczności przestrzegania przepisów prawa, w tym zakazu lokalizacji obiektów budowlanych w odległości 100 m od linii brzegowej jezior określony na terenie OChK „Puszczy i Jezior Augustowskich”. W Studium dodatkowo wskazuje się na konieczność zachowania tej strefy w postaci terenów zieleni. Zapewni to możliwość kształtowania się naturalnej i seminaturalnej roślinności nadwodnej, będącej filtrem dla zanieczyszczeń.

Analizowany teren nie znajduje się w strefie ochronnej ujęcia wód dla wodociągów gminnych, a także nie zakłada się w strefie UT1 realizacji nowego ujęcia wody. W Studium założono docelowo dostarczanie wody do terenów zabudowy poprzez wodociągi. W ten sposób ludności będzie dostarczana woda o jakości zgodnej z polskimi przepisami.

Reasumując, w zmianie Studium w sposób prawidłowy zabezpieczono środowisko gruntowo-wodne przed wpływem zanieczyszczeń. Nie przewiduje się w związku z tym negatywnego oddziaływania zmiany Studium na stan sanitarny wód gruntowych i powierzchniowych, w tym wód pobieranych przez gminne ujęcia (znajdujące się poza strefą UT1), a także wód jezior Blizna, Blizienko i Tobołowo. Należy również podkreślić, iż zlewnię tych jezior stanowią w ponad połowie kompleksy leśne Puszczy Augustowskiej, pozbawione źródeł zanieczyszczeń.

Ocena zagrożeń wynikających z wytwarzania odpadów

Na terenie nowej zabudowy letniskowej i turystycznej, a także dopuszczonej (jako uzupełnienie) zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej, w tym rzemiosła i drobnej wytwórczości będą powstawały odpady komunalne oraz nieduże ilości odpadów niebezpiecznych. W skład tych odpadów wchodzi: odpady z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury, odpady wielkogabarytowe, odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych, odpady z ogrodów oraz odpady niebezpieczne wchodzące w strumień odpadów komunalnych. Zgodnie ze wskaźnikiem nagromadzenia odpadów na terenach wiejskich gmin wytwarzane jest ok. 250kg odpadów/mieszkańca/rok. Na terenie opracowania ilość wytwarzanych odpadów będzie zdecydowanie większa w ciągu sezonu letniego, a maleć będzie w okresie jesieni, zimy i wczesnej wiosny. Większa ilość odpadów, niż w obiektach o funkcji mieszkaniowej, może zostać wytworzona w

obiektach usługowych, brak jest jednak danych jakiego typu obiekty zostaną tu zrealizowane i czy w ogóle zostaną zrealizowane. Na obecnym etapie (nie znając szczegółowych parametrów i zasad zagospodarowania, które zostaną określone w planie miejscowym) nie można nawet w przybliżeniu określić poziomu wzrostu ilości odpadów produkowanych z terenu opracowania. W związku z realizacją zaplanowanej zabudowy należy niewątpliwie przewidywać zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów.

Wytwarzanie większej ilości odpadów może być związane z początkowym etapem realizacji zmiany Studium – odpady powstające w trakcie budowy.

Poza odpadami wytwarzanymi bezpośrednio na terenie wyznaczonym w zmianie Studium do zabudowy zwiększy się również ilość odpadów wytwarzanych w oczyszczalni ścieków (po podłączeniu nowych terenów zabudowy do kanalizacji zbiorczej) i stacji uzdatniania wody.

Szacuje się, że w ogólnej masie wytworzonych w ciągu roku odpadów ok. 1% stanowią odpady szczególnie niebezpieczne dla zdrowia ludzi i organizmów żywych. Wśród odpadów niebezpiecznych mogą powstawać takie odpady niebezpieczne jak odpady z budowy, remontów i demontażu zawierające PCB (szczeliwa, wykładziny podłogowe zawierające żywice, szczelne zespoły okienne), baterie, zużyte urządzenia zawierające freony (np. urządzenia chłodnicze starszej generacji), zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (np. lampy kineskopowe) zawierające niebezpieczne składniki, ponadto zwiększy się ilość odpadów pochodzących z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wody, w tym odpadów niebezpiecznych.

Ponadlokalne oddziaływanie zmiany Studium w zakresie odpadów będzie związane z ich wywozem na wysypisko odpadów położone w Augustowie, co będzie skutkowało szybszym powiększaniem sztucznego wzniesienia na tym terenie (oddziaływanie skumulowane - razem z innymi terenami zabudowy w gminie). W Studium zaleca się wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów. Wraz z rozwojem segregacji odpadów ilość składowanych odpadów powinna zostać ograniczona.

Podsumowując należy stwierdzić, iż ustalenia Studium prawidłowo regulują gospodarkę odpadami i stwarzają warunki do prawidłowego ich składowania lub recyklingu, dzięki czemu zapobiegają powstaniu zagrożeń dla wód i gleb.

Ocena zagrożeń wynikających z możliwości wystąpienia poważnych awarii

W zmianie Studium nie planuje się obiektów będących zagrożeniem powstania poważnych awarii.

9.3. Przewidywane skutki wpływu ustaleń kierunkowych Studium na różnorodność biologiczną, faunę i florę

W zmianie Studium ustalono zachowanie terenów leśnych, oraz część terenów rolnych, w tym ustalono ochronę przed zmianą sposobu użytkowania łąk i pastwisk. Istotnym ustaleniem dla ochrony różnorodności przyrodniczej jest również nakaz zachowania strefy buforowej w postaci terenów zieleni wokół jezior, co jest zgodne z rygorami OCHK „Puszcza i Jeziora Augustowski” (zakazem lokalizacji obiektów budowlanych w strefie 100 m od brzegów zbiorników wodnych), których w Studium wskazano przestrzegać. Wymienione wyżej tereny są to obszary występowania znacznej części cennych gatunków roślin i zwierząt znajdujących się na tym terenie, a opisanych w rozdziale 6. Zachowanie części terenów otwartych zapewni również możliwość przemieszczania się zwierząt. Małe i średnie zwierzęta będą mogły przemieszczać się w obrębie strefy UT1, terenami korytarzy utworzonymi przez łąki, pastwiska i tereny leśne, a także tereny nadjeziorne. Dla dużych zwierząt część terenów zabudowy będzie stanowiła barierę, jednak będzie to tylko bariera

lokalna, gdyż poza strefą UT1 w Studium (dokoła tej strefy) zaplanowano zachowanie bądź terenów otwartych bądź leśnych. Wprowadzenie zatem zabudowy w strefie UT1 nie spowoduje przerwania szlaku migracji zwierząt.

W zmianie Studium dopuszczono w strefie UT1 wprowadzenie zalesień na mineralnych gruntach rolnych. Wprowadzenie tych zalesień musi być jednak zgodne z polityką ochrony przyrody UE. Niedopuszczalne jest zatem wprowadzenie zalesień, które mogłyby spowodować bezpośrednią likwidację gatunków roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie na podstawie Dyrektyw Rady 79/409/EWG i 92/43/EWG, jak również pośrednio spowodować ich likwidację poprzez niszczenie ich siedlisk. Zalesień nie dopuszcza się na terenach łąk i pastwisk, które są miejscem bytowania i rozrodu licznych gatunków gadów, płazów, jak również ptaków, podlegających ochronie gatunkowej zgodnie z przepisami aktów wykonawczych do ustawy o ochronie przyrody.

Zachowanie lasów i dopuszczenie wprowadzania zalesień będzie wpływało natomiast korzystnie m.in. na utrzymanie bilansu wód podziemnych, a tym samym zachowanie cennych na terenie gminy i w strefie UT1 siedlisk przyrodniczych związanych z wysokim poziomem wód gruntowych.

W wyniku zagospodarowania nowych terenów zabudowy wyznaczonych w zmianie Studium nastąpi niewątpliwie bezpośrednie zniszczenie szaty roślinnej. Będzie to jednak dotyczyć głównie małowartościowych monokulturowych upraw rolniczych lub gruntów rolnych mineralnych odłogowanych, które nie stanowią cennych siedlisk przyrodniczych zajmowanych przez rzadkie i chronione gatunki roślin i zwierząt. W zmianie Studium podkreślono, iż lokalizacja nowej zabudowy w planach miejscowych musi uwzględniać uwarunkowania przyrodnicze, w tym miejsca koncentracji rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt, a także stan prawny tych obszarów. Z wprowadzeniem nowych obszarów zabudowy związany będzie wzrost ilości gatunków synantropijnych w obrębie tych terenów zabudowy. Należy spodziewać się zmniejszenia ilości gatunków segetalnych na rzecz gatunków obcych dla występujących tu siedlisk, w tym roślin ozdobnych. Na podstawie ustaleń Studium nie można stwierdzić jak wielkie nastąpią zmiany w zagospodarowaniu obecnych terenów pól uprawnych. W obrębie tych terenów obecnie występują gatunki zwierząt podlegające ochronie, są to jednak głównie gatunki pospolite – takie jak: wróbel, mazurek, szpak, sikorka, wilga, sójka itp., czy pospolite płazy. Są to gatunki zwierząt, które występują zarówno na terenach o seminaturalnym krajobrazie, jak i w krajobrazie kulturowym. Ustalone w zmianie Studium zachowanie powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów zabudowy zapewni tym gatunkom zwierząt możliwość bytowania także w zmienionym przez człowieka krajobrazie. Na terenach zieleni przy zabudowie zostaną w przyszłości zrealizowane ogrody, w tym m.in. zostaną zasadzone drzewa i krzewy, które mogą dać schronienie i być źródłem pokarmu dla wielu zwierząt, w tym występujących na tym terenie zwierząt pospolitych, ale podlegających ochronie gatunkowej.

Najbardziej negatywnie oddziałująca na faunę i florę, będzie faza realizacji ustaleń kierunkowych zmiany Studium (po opracowaniu planów miejscowych). Należy jednak podkreślić, iż będzie to faza rozłożona w czasie a więc długoterminowa, ale zarazem chwilowa (w aspekcie jednej budowy). W tym okresie może miejscowo nastąpić emigracja zwierząt na sąsiednie tereny spowodowana uciążliwościami związanymi z funkcjonowaniem sprzętu budowlanego i dojazdami na place budowy (hałas, spaliny, drgania, zagrożenie fizyczne). Jest to jednak również faza odwracalna. Po zakończeniu budowy część zwierząt powróci na wcześniej zajmowane tereny.

Istotne dla występujących tu zwierząt są również ustalenia kierunkowe Studium z zakresu ochrony stanu sanitarnego wód podziemnych i powierzchniowych, powietrza, klimatu akustycznego. Wpływ Studium na te elementy środowiska został scharakteryzowany

w rozdziale 8.2. Podsumowując oceny przedstawione w tym rozdziale należy stwierdzić, iż nie przewiduje się istotnego negatywnego wpływu powyższych czynników na stan populacji występujących tu zwierząt, a także roślinność. Szczególnie istotna jest tu ochrona stanu sanitarnego wód zasilających jeziora. Nie przewiduje się istotnej eutrofizacji wód jezior w związku z realizacją ustaleń zmiany Studium, a związku z tym wyginięcia części gatunków i zastąpienia ich gatunkami pospolitymi.

Wprowadzenie nowych terenów zabudowy w zmianie Studium przyczynić się może do zwiększenia penetracji rekreacyjnej terenów wartościowych siedlisk roślin i zwierząt. W zmianie Studium ustalono jednak, iż wprowadzenie nowej zabudowy musi uwzględniać chłonność terenu, zatem przy ustalaniu w planie miejscowym szczegółowej lokalizacji, powierzchni terenów zabudowy, a także wskaźników zabudowy, należy wziąć pod uwagę chłonność terenu. Oznacza to, iż zaplanowana zabudowa, nie może spowodować zahamowania równowagi biocentotycznej w środowisku.

Podsumowując niniejszy rozdział należy stwierdzić, iż w zmianie Studium ochronie podlegają najbardziej wartościowe przyrodniczo obszary, odznaczające się dużą różnorodnością przyrodniczą i występowaniem chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt – tereny jezior (ochrona ich stanu sanitarnego), strefy przyjeziornej, terenów lasów, łąk i pastwisk. Przekształceniu mogą ulec jedynie najmniej wartościowe pod względem przyrodniczym tereny pól uprawnych.

9.4. Ocena oddziaływania projektu zmiany Studium na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, a także inne formy ochrony przyrody, w tym Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”

Strefa UT1 znajduje się w obrębie trzech istniejących i projektowanych obszarów ochrony przyrody. Poniżej przeanalizowano i oceniono wpływ zmiany Studium na przedmiot ochrony tych obszarów i zastosowanie się do rygorów określonych w przepisach, dla danej formy ochrony przyrody. Powyższy rozdział jest ściśle związany z tematyką rozdziału 9.3.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Augustowska”

W rozdziale 8 przedstawiono charakterystykę ww. Obszaru. Podsumowując zamieszczony wcześniej opis, należy podkreślić, iż w OSOP „Puszcza Augustowska” ochronie podlegają głównie gatunki ptaków: borowe oraz środowiska wodno-błotnego. Rzadziej występują tu gatunków ptaków związanych z siedliskami obrzeży lasów i pól oraz łąk i pól uprawnych.

Zmiana Studium nie obejmuje zwartych, dużych kompleksów leśnych, w związku z tym nie oddziałuje bezpośrednio na typowe siedliska borowe. W obrębie strefy UT1 występują stosunkowo nieduże kompleksy leśne, w stosunku do których wprowadzono ustalenie kierunkowe – ochronę ich przed zmianą sposobu użytkowania. Zmiana Studium ustala zatem zachowanie istniejących terenów lasów, a tym samym potencjalnego siedliska ptaków najliczniej zasiedlających OSOP „Puszcza Augustowska”.

Kolejnym cennym dla awifauny obszarem są tereny jezior i przylegające do nich obszary podmokłości i pływ. W zmianie Studium nie planuje się zmiany przeznaczenia terenu zarówno jezior jak i stref przybrzeżnych. Ustalono zachowanie stref buforowych wokół jezior w postaci terenów zieleni i obowiązek przestrzegania przepisów z zakresu ochrony przyrody, w tym zakazu lokalizowania obiektów budowlanych w strefie 100 m od brzegów jezior (par. 4 ust. 1 pkt 7 Rozporządzenia 21/05 Wojewody Podlaskiego). Zatem również w tym przypadku zmiana Studium nie przyczyni się bezpośrednio do likwidacji lub zubożenia siedlisk wodno-błotnych. Również pośrednio, nie przewiduje się negatywnego wpływu na stan wód w jeziorach, ponieważ w sposób prawidłowy w Studium ustalono zabezpieczenie środowiska gruntowo-wodnego, przed wpływem zanieczyszczeń i tzw. „śmiercią jezior”.

Kolejnymi siedliskami, ważnymi dla awifauny OSOP „Puszcza Augustowska”, są tereny obrzeży lasów, łąk i pól. Te siedliska, w wyniku realizacji ustaleń zmiany Studium, mogą ulec największym przekształceniom, przy czym nie przewiduje się w strefie UT1 zupełnego ich zaniku. W zmianie Studium ustalono ochronę przed zmianą użytkowania łąk i pastwisk, które m.in. leżą na obrzeżach lasów. Łąki i pastwiska występują w strefie UT1 płatami lub pasmami – stanowią stosunkowo duży obszar w południowej części sołectwa Walne, a także towarzyszą niewielkim dolinkom lokalnych cieków wodnych spływających do jezior. Tworzą więc one lokalną sieć powiązań przyrodniczych, która wymagana jest do zachowania. Na terenach gruntów rolnych mineralnych, niskich klas bonitacyjnych, dopuszczono wprowadzenie zalesień, jednak ustalono, że ich wprowadzenie należy uzależnić m.in. od miejsc bytowania i żerowania ptaków ze względu na obecność których został wyznaczony Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Augustowska”, tak aby wprowadzenie zalesień nie spowodowało likwidacji miejsc gniazdowania, żerowania i bytowania ptaków stanowiących przedmiot ochrony tego OSOP. Zatem zasięg ewentualnych zalesień nie może negatywnie oddziaływać na ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/43/EWG.

W obrębie terenów rolnych – gruntów ornych w zmianie Studium dopuszczono również zabudowę, a jej lokalizacja w planach miejscowych musi zostać poprzedzona analizą uwarunkowań przyrodniczych i stanu ochrony prawnej. Aktualnie, w obrębie części terenów pól uprawnych, występują już zwarte lub pojedyncze tereny zabudowy, co już obecnie zmniejsza, ich atrakcyjność jako siedliska bytowania dla ptaków. Należy również podkreślić, co jest również istotne dla ochrony innych siedlisk przyrodniczych, iż strefa UT1 jest tylko niedużym fragmentem gminy Nowinka i OSOP „Puszcza Augustowska”. W obrębie gminy w Studium ustalono, jako dominujące przeznaczenia – tereny rolne i leśne. Dopuszczanie zatem zabudowy terenów upraw rolnych w strefie UT1 nie spowoduje iż w tym rejonie likwidacji ulegnie dominująca część terenów otwartych. Nadal tereny rolne w gminie Nowinka będą stanowiły jedną z dominujących funkcji terenu. Ponadto, tak jak napisano wyżej, tereny upraw polowych w tym rejonie nie są obecnie miejscem o dużej atrakcyjności dla ptaków zasiedlających tereny rolne, ponieważ obecnie już podlegają presji turystycznej. Z tego względu nie przewiduje się, aby zmiana Studium spowodowała istotne negatywne skutki dla występujących tu ptaków, wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej.

Istotnym zagrożeniem, pośrednim związanym z lokalizacją zabudowy letniskowo-turystycznej jest presja turystyczna zarówno w strefie UT1, jak i w jej otoczeniu. Ta problematyka została już opisana w rozdziale 9.3. Podsumowując, w zmianie Studium, ustalono, iż lokalizacja nowej zabudowy w planach miejscowych musi zostać poprzedzona m.in. analizą chłonności turystycznej terenu. W związku z tym gęstość, charakter i lokalizacja nowej zabudowy muszą uwzględniać konieczność zachowania równowagi biocenotycznej, w tym zachowania siedlisk i warunków życia ptaków podlegających ochronie w OSOP „Puszcza Augustowska”.

Istotne dla zachowania przedmiotu ochrony OSOP jest ustalenie w Studium, iż wszelkie działania w strefie UT1, jak i innych terenach Studium, muszą być zgodne z przepisami ochrony przyrody dotyczącymi tego obszaru. Zatem wraz z przyjęciem planu ochrony tego obszaru, wszelkie działania w jego obszarze będą musiały być zgodne z wytycznymi tego dokumentu, którego celem jest ochrona siedlisk ptaków z Załącznika I Dyrektywy 79/409/EWG.

Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Augustowska” (OZW)

Wg charakterystyki przedstawionej w rozdziale 6 na terenie projektowanego SOOS siedliskami wymienionymi w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, zajmującymi największe powierzchnie tego obszaru Natury 2000 są bory i lasy bagienne, grądy, łągi

wierzbowe, olszowe, topolowe i jesionowe, a także naturalne eutroficzne zbiorniki wodne oraz torfowiska. Zmiana Studium nie będzie oddziaływać na te siedliska bezpośrednio ponieważ dopuszcza zabudowę i lokalizację wszelkich obiektów budowlanych na terenach rolnych, poza 100 m strefą od jezior (zgodnie z par. 4 ust. 1 pkt 7 Rozporządzenia 21/05 Wojewody Podlaskiego). W zmianie Studium ustalono ochronę przed zmianą użytkowania terenów lasów, łąk i pastwisk. Zachowane zatem zostaną wszelkie siedliska lasów, jezior i otaczających je płyczn. Istotne jest również ustalenie dotyczące zalesień. Na terenach gruntów rolnych mineralnych, niskich klas bonitacyjnych dopuszczono wprowadzenie zalesień, jednak ustalono, że ich wprowadzenie należy uzależnić m.in. od miejsc występowania siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin oraz miejsc bytowania i żerowania zwierząt ze względu na obecność których został wyznaczony projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Augustowska”, tak aby wprowadzenie zalesień nie spowodowało likwidacji tych siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt. Zatem zasięg ewentualnych zalesień nie może negatywnie oddziaływać na siedliska przyrodnicze, gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Istotne również dla ochrony siedlisk przyrodniczych są ustalenia Studium z zakresu obsługi w infrastrukturę techniczną. Wpływ tych ustaleń został omówiony w rozdziale 9.2. Jednym z istotnych wniosków tego rozdziału jest brak istotnego negatywnego oddziaływania zmiany Studium na środowisko gruntowo-wodne, w tym na eutrofizację jezior. Nie przewiduje się również ograniczenia zasilania wód gruntowych, a także znaczącego obniżenia poziomu tych wód. Istotne znaczenie dla ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt ma również ustalenie kierunkowe Studium, omówione w rozdziale 9.3. dotyczące uwzględnienia chłonności turystycznej terenu przy lokowaniu oraz ustalaniu warunków zabudowy w strefie UT1, przy tworzeniu planów miejscowych.

Zmiana Studium nie spowoduje pogorszenia warunków siedliskowych siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, jak również nie pogorszy warunków siedliskowych i nie przyczyni się do likwidacji gatunków roślin i zwierząt wymienionych w Załączniku II ww. Dyrektywy, ponieważ dopuszcza wprowadzenie zabudowy w obszarze mało wartościowych przyrodniczo terenów upraw polowych, nie dopuszcza natomiast do likwidacji bardziej wartościowych siedlisk przyrodniczych. Podobnie jak w przypadku OSOP, tu również istotne jest, iż w momencie opracowania planu ochrony dla tego obszaru, Studium nakłada obowiązek przestrzegania reguł ustalonych w tym dokumencie, mających na celu ochronę występujących tu siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie w obszarach Natury 2000, a także siedlisk roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Planowana Ostoja jest obecnie miejscem migracji zwierząt. Wpływ zmiany Studium na migrację zwierząt został opisany w rozdziale 9.3. Podsumowując, nie przewiduje się istotnego negatywnego oddziaływania zmiany Studium na migrację zwierząt. Małe i średnie zwierzęta będą mogły przemieszczać się w obrębie strefy UT1, większe zwierzęta, będą prawdopodobnie zmuszone do jej ominięcia - w Studium, jednak dookoła strefy UT1 zachowano obszary umożliwiające swobodną migrację dużych zwierząt.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”

W zmianie Studium ustano zasadę, iż wszelkie podejmowane działania muszą być zgodne z zasadami ochrony wynikającymi z położenia w obrębie bądź w sąsiedztwie obszarów chronionych (punkt 1.2.1 zmiany Studium). W związku z powyższym w strefie UT1 należy przestrzegać rygorów określonych w Rozporządzeniu Nr 21/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”. Zakazy określone w ww. Rozporządzeniu zostały przytoczone w rozdziale 8. Dotyczą one m.in. zakazów: zabijania bezpośredniego lub pośredniego zwierząt, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, dokonywania zmian stosunków

wodnych, likwidowania naturalnych zbiorników wodnych i obszarów wodno-błotnych, czy lokalizacji obiektów budowlanych w strefie 100 m od linii brzegów zbiorników wodnych. Ustalenia zmiany Studium nie są sprzeczne z ustalonymi rygorami dla OChK.

9.5. Ocena oddziaływania projektu zmiany Studium na zdrowie i życie ludzi - podsumowanie analiz

Podsumowując analizy zawarte w niniejszej Prognozie należy stwierdzić, że:

- w zakresie naturalnych katastrof w strefie UT1:
 - nie występują tereny zagrożone powodzią. Nie przewiduje się istotnego ograniczenia retencyjności terenu opracowania, w związku z powyższym nie nastąpi znaczące zwiększenie zagrożenia powodziowego w niższych częściach doliny rzeki Blizna;
 - nie przewiduje się lokalizowania zabudowy w obrębie terenów okresowo podmokłych (w pobliżu jezior, czy na terenach lokalnych dolinek pokrytych łąkami i pastwiskami);
 - nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemi;
 - niebezpieczeństwo wystąpienia pożarów na tym terenie jest związane przede wszystkim z obecnością w otoczeniu omawianego obszaru lasów. Zastosowanie do realizacji budynków materiałów trudnopalnych oraz lokalizacja budynków od terenów lasów w odległościach zgodnych z przepisami to określającymi ograniczy możliwość rozprzestrzeniania się pożarów;
- tereny zabudowy w strefie UT1 będą dobrze przewietrzane, dzięki prądom powietrza napływającym z terenów otwartych i lasów, niska zabudowa zapewnia prawidłowe warunki nasłoneczniania, obecność ogromnych kompleksów leśnych w otoczeniu strefy UT1 wpływa na jakość powietrza, reguluje wilgotność i odczuwalne temperatury powietrza. Otaczające kompleksy leśne to przede wszystkim lasy iglaste, charakteryzują się one średnim stopniem neutralizacji zanieczyszczeń, nie mniej mają zdolność produkcji jonów dodatnich i fitoaeozoli, związków wpływających korzystnie na zdrowie ludzi, ich powietrze jest pozbawione związków alergicznych;
- regulacja gospodarki ściekami oraz odpadami w Studium zapobiega przedostawaniu się zanieczyszczeń do gleb i wód, w tym głębiej położonych wód podziemnych, z których czerpią ujęcia gminne oraz indywidualne gospodarstwa;
- docelowy nakaz zaopatrzenia w wodę z instalacji gminnej w obrębie zwartej zabudowy gwarantuje zaopatrzenie ludności w wodę dobrej jakości;
- ustalenia zmiany Studium zapobiegają realizacji na jego terenie urządzeń i obiektów stanowiących źródło ponadnormatywnych zanieczyszczeń powietrza, hałasu i drgań (dopuszczono mało uciążliwe dla środowiska funkcje terenu) oraz nie planuje się nowych obszarów zabudowy narażonych na takie oddziaływania;
- ustalenia zmiany Studium nie generują powstania nowych obszarów, gdzie na stałe przebywają ludzie, narażonych na niedotrzymanie norm promieniowania elektromagnetycznego w środowisku;
- zmiana Studium nie generuje powstania obszarów zagrożonych poważnymi awariami.

Reasumując - nie przewiduje się negatywnego oddziaływania zmiany Studium na ludzi na analizowanym terenie i w jego sąsiedztwie. Przeciwnie - należy przewidywać, iż rozwój zabudowy letniskowej i turystycznej, będzie w tym rejonie miał pozytywny wpływ na zdrowie ludzi tu przebywających, jednocześnie nie przyczyni się do pogorszenia warunków życia mieszkańców pozostałej części gminy.

III. ROZWIĄZANIA ZAPOBIEGAJĄCE, OGRANICZAJĄCE, ALTERNATYWNE ORAZ KOMPENSACJA PRZYRODNICZA

Wywołane zmianą Studium przekształcenia środowiska przyrodniczego ograniczają się przede wszystkim do obszaru gdzie planuje się zmianę sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Na obecnym etapie ustaleń kierunkowych Studium prognozuje się, że przy zastosowaniu w planie miejscowym ustaleń zgodnych z obowiązującymi przepisami ochrony przyrody, ustalenia w zmianie Studium dla strefy UT1 nie będą wpływały w sposób istotny negatywnie na środowisko i zdrowie ludzi, w tym w szczególności na tereny cenne przyrodniczo sieci obszarów Natura 2000 „Puszcza Augustowska”, projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Augustowska”, a także Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”. Tym samym nie wskazuje się w niniejszym dokumencie działań łagodzących (zapobiegających i ograniczających), które należy wprowadzić w zmianie Studium mających na celu ochronę środowiska, zdrowia ludzi i terenów ochrony przyrody. Ponieważ Prognoza oddziaływania na środowisko powstawała przy ścisłej współpracy z autorami zmiany Studium to wszelkie ustalenia łagodzące były wprowadzane na bieżąco i zostały poddane ocenie w niniejszej prognozie.

Ustalenia zmiany Studium mają bardzo ogólny charakter, dopuszczają wprowadzenie zmian w zagospodarowaniu w stosunku do stanu istniejącego. Kluczowym dokumentem, który rozstrzygnie o lokalizacji nowych terenów zabudowy, a także warunkach zabudowy, będzie plan miejscowy. Prawidłowe, uwzględniające uwarunkowania przyrodnicze, rozlokowanie poszczególnych funkcji terenu w planie miejscowym, będzie wymagało przeprowadzenia wnikliwych analiz przyrody i chłonności turystycznej terenu, o czym jest mowa w zmianie Studium.

Ponieważ zastosowane w zmianie Studium rozwiązania nie wywołują istotnego negatywnego zagrożenia na cele i przedmiot ochrony występujących w otoczeniu obszarów sieci Natura 2000, z tego względu nie proponuje się rozwiązań alternatywnych. Z tego również względu nie proponuje się działań kompensacyjnych.

STRESZCZENIE

Proгноza oddziaływania na środowisko zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowinka, jako element procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, została opracowana w zakresie zgodnym z art. 51 ust. 2 ustawy z dn. 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późniejszymi zmianami) i wytycznymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (pismo znak: WST II.411.14.2011.EM z dn. 17.05.2011 r.). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie przekazał uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości prognozy w ustawowym terminie. Podstawą odniesienia w prognozie było obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowinka oraz obecna sytuacja scharakteryzowana na podstawie m.in.: Planu ochrony środowiska, Programu gospodarki odpadami, dostępnych materiałów analitycznych, w tym inwentaryzacji awifauny przeprowadzonej w 2010 r.

Zmiana Studium ma charakter częściowy, dotyczy ustaleń tekstowych dla strefy UT1. Teren zmiany Studium obejmuje pięć miejscowości położonych nad jeziorami Blizne, Blizienko i Tobołowo. Są to miejscowości o charakterze turystycznym. Obecnie istotną część strefy UT1 zajmują tereny upraw polowych, łąki, pastwiska i lasy.

Teren objęty zmianą Studium położony jest na płaskim sandrze, zbudowanym z utworów piaszczystych. Jedynie dno rynny po postoiu lodowca zajmują jeziora oraz płyciny z utworami organicznymi. Wody gruntowe z omawianego tereny najczęściej występują głęboko w utworach piaszczystych i spływają w kierunku mis jezior. Pod względem różnorodności przyrodniczej, najbardziej cennymi obszarami w strefie UT1 są jeziora i towarzyszące im tereny przybrzeżne, a także tereny łąk wzdłuż niewielkich cieków wodnych i lasy (głównie bory świeże).

Na terenie opracowania i w jego otoczeniu brak jest obecnie istotnych źródeł zanieczyszczeń atmosferycznych, hałasu, drgań i pola elektromagnetycznego. Do lokalnych problemów środowiska należy zaliczyć spływ zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego (nawozy i pestycydy) z terenu opracowania do wód podziemnych i wód jezior. Obecnie mniejszym zagrożeniem dla jakości tych wód jest spływ zanieczyszczeń bytowych, ponieważ zabudowa we wszystkich miejscowościach została podłączona do sieci kanalizacyjnej. Nie jest też istotnym zagrożeniem emisja niska do atmosfery z terenów zabudowy, ponieważ duża część zabudowy jest wykorzystywana poza sezonem grzewczym.

Na terenie objętym zmianą Studium ustalono jako funkcję podstawową – funkcję turystyczną, zaś jako funkcję uzupełniającą tereny lasów, grunty rolne i zieleń naturalną. W obrębie zabudowy dopuszczono teren zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej, a także rzemiosła i drobnej wytwórczości. Podkreślono iż wprowadzenie nowej zabudowy, a także zalesień, musi uwzględniać uwarunkowania przyrodnicze.

Skutki oddziaływania realizacji zmiany Studium są związane z powiększeniem obszarów zabudowy w krajobrazie otwartym. Ustalenia zmiany Studium określają ogólny kierunek rozwoju objętego zmianą Studium terenu. Określenie szczegółowych zasad zagospodarowania nastąpi na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Na tym etapie będzie można jednoznacznie ocenić oddziaływanie planowanego zagospodarowania na środowisko i zdrowie ludzi. Na obecnym etapie można stwierdzić, iż planowane zagospodarowanie:

- spowoduje czasowe, niewielkie zmiany ukształtowania terenu i struktury gleb w obrębie obszaru o małym stopniu zróżnicowania rzeźby terenu,
- spowoduje zwiększenie poboru wód podziemnych, a w następstwie zwiększenie ilości ścieków odprowadzanych do oczyszczalni ścieków,

- spowoduje likwidację części monokulturowych i sezonowych upraw rolniczych, natomiast w części terenu, gdzie powstaną ogrody przy budynkach, może wykształcić się roślinność stała o większych walorach dla funkcjonowania środowiska,
- spowoduje niewielki wzrost zanieczyszczeń powietrza i hałasu w związku z zaopatrzeniem w ciepło budynków (ze źródeł ekologicznych) i generacją małego ruchu pojazdów,
- spowoduje ograniczenie spływu zanieczyszczeń rolnych, natomiast wygeneruje powstawanie ścieków bytowych, które będą oczyszczane zgodnie z przyjętymi normami,
- nie spowoduje wzrostu promieniowania elektromagnetycznego w środowisku,
- nie spowoduje powstania źródeł poważnych awarii.

Położenie nowych terenów o funkcji turystycznej w tej części gminy będzie korzystne dla przebywających tu ludzi ze względu na brak uciążliwości hałasowych i źródeł zanieczyszczeń atmosferycznych, a także sąsiedztwo z terenami leśnymi - borami, które są producentami fitoaerozoli - związków chemicznych wpływających pozytywnie na zdrowie ludzi. W sporządzanym dla omawianego terenu planie miejscowym, poza standardowymi zasadami ochrony środowiska i zdrowia ludzi, będzie natomiast musiała zostać rozwiązana problematyka związana z:

- występowaniem siedlisk, roślin i zwierząt podlegających ochronie prawnej (generalnie w zmianie Studium nie przewiduje się lokalizacji zabudowy w obrębie obszarów o największej bioróżnorodności, nie mniej, szczegółowa lokalizacja terenów zabudowy będzie wymagała przeprowadzania wnikliwych analiz w tym kierunku),
- chłonności turystycznej terenu (w zmianie Studium podkreślono ten aspekt uwarunkowań zagospodarowania strefy UT1, który oddziałuje zarówno na tereny zmiany Studium, jak i jego otoczenie),
- ochrony przed pożarami, w szczególności lokalizacji zabudowy od terenu lasu.

Niezbędne będzie również przestrzeganie ustaleń kierunkowych dotyczących obowiązku podłączania terenów zabudowy do sieci kanalizacyjnej.

Ustosunkowanie się do powyższej problematyki będzie warunkowało ocenę oddziaływania wyznaczonego w zmianie Studium przeznaczenia na środowisko i zdrowie ludzi.

Na etapie sporządzania zmiany Studium można natomiast stwierdzić, iż nie przewiduje się istotnego negatywnego oddziaływania zmiany Studium na obiekty i obszary ochrony przyrody, w tym na zlokalizowane w tym regionie obszary Natury 2000: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Augustowska” i projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Augustowska” oraz Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”, a także nie przewiduje się wpływu planowanych inwestycji na środowisko poza granicami Polski.

Podsumowując, w związku z brakiem istotnych negatywnych skutków realizacji zmiany Studium - negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów sieci Natura 2000 oraz integralność tych obszarów - w niniejszym opracowaniu nie przedstawia się rozwiązań łagodzących służących ochronie środowiska, które należy wprowadzić w zmianie Studium.

Ponieważ zastosowane w zmianie Studium rozwiązania, w tym środki łagodzące, nie wywołują lub niwelują istotne negatywne zagrożenia na cele i przedmiot ochrony występujących w otoczeniu obszarów sieci Natura 2000, z tego względu nie proponuje się rozwiązań alternatywnych. Z tego również względu nie proponuje się działań kompensacyjnych.